Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ И SWOT-АНАЛИЗ НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

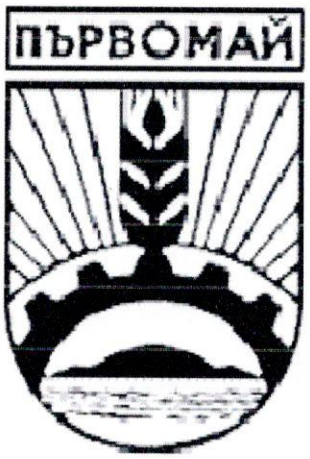

Изготвен от „И-финанси“ЕООД в изпълнение на проект: „Партньорство и координация при формулиране и реализация на общинските политики в община Първомай”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

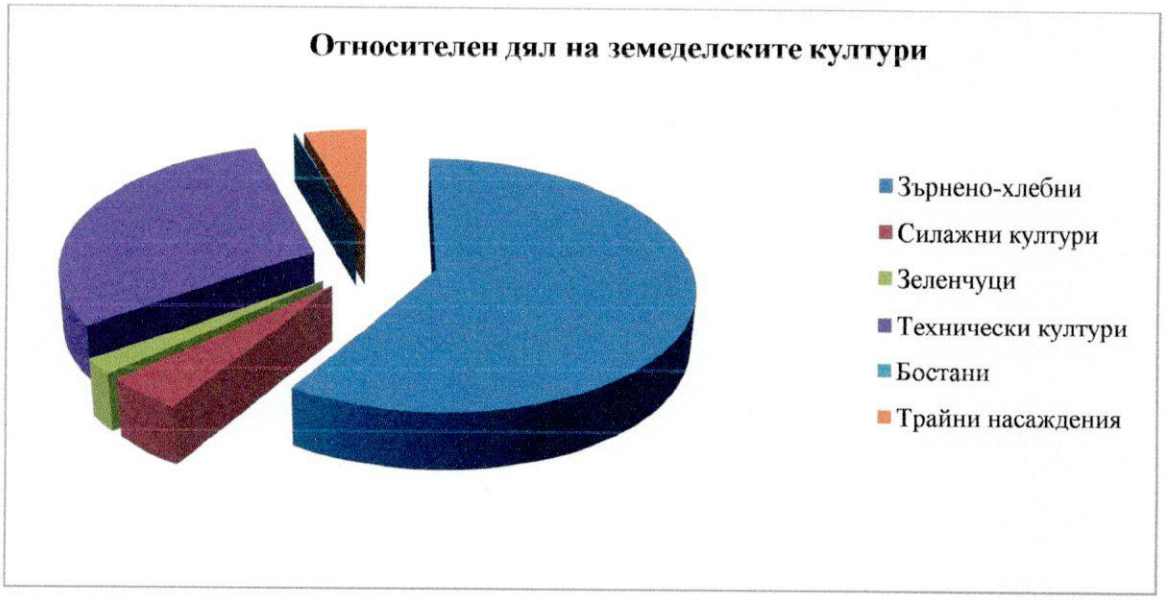

Фиг. 11: Относителен дял на земеделските култури

Голяма част от обработваемите масиви в общината са заети с технически култури – 51 000 дка. Повечето от тях са площи със слънчоглед – 29 120 дка, а останалите площи са засети с тютюн. В структурата на засетите площи следват: трайните насаждения (плодни дървета и лозя), силажните култури.

Средните добиви на пшеница в общината са около 351 кг/дка, а тези на слънчоглед са 179 кг./дка. За сравнение като цяло средните добиви в Южен централен район на планиране са съответно – 281 кг/дка от пшеница и 84 кг./дка от слънчоглед. В сравнение с данните за областта, правят впечатление значително по-високите добиви на слънчогледовото семе и на произведената пшеница.

Както беше споменато, земеделските територии заемат най-голяма част от територията на общината. Най-обширна е площта им в землището на Първомай – 64 972 дка, с.Искра – 60 220 дка и с.Брягово – 44 238 дка.

От всичките собственици кооператори, болшинството членове са само арендодатели, малко собственици са постоянно заетите в управлението, отчетността и като непосредствени работници-механизатори и обслужващ персонал. Другите - са стопани-производственици в семейните си стопанства. Те, ползвайки платени механизирани услуги за някои видове мероприятия, произвеждат продукция от интензивни, високодоходни култури, която си реализират по своите сметки. Именно семейните стопанства на тези кооператори, в състава на кооперациите, са онази част от организационните им структури, които ги отличават от по-голямата част ЗК, където няма семейни стопанства или наличието на такива е сведено до малък брой твърде дребни стопанства.

Може да се отчете, че сравнително нисък е делът на необработваните земеделски площи. Несигурността на пазарното поведение и липсата на пряка връзка производител - търговец прави често непродаваема продукцията на стопаните. Най-уязвимо е

1. Анализ на икономическото и социалното развитие на община Първомай

1.1 Местоположение и природни ресурси

Община Първомай е разположена в централната част на южна България и в югоизточната част на пловдивска област, към която административно принадлежи. Територията на общината се намира в най-източната част от Пловдивското поле на Горнотракийската низина. Според разпоредбите и териториалното разделение на Закона за регионалното развитие тя е включена в Южен централен район за планиране (ЮЦР, NUTS 2). Този район за планиране се състои от областите Пловдив, Кърджали, Хасково, Пазарджик, Смолян и Стара Загора и включва общо 69 общини.

Територията на община Първомай включва 17 населени места и граничи с общините Братя Даскалови и Чирпан на север, Димитровград и Минерални Бани на изток, Асеновград и Садово на запад, а на юг с община Черноочене.

На фиг.1 и фиг.2 са показани местоположението на община Първомай сред общините на пловдивска област и разположението на населените места в общината.

Фиг.1- Разположение на община Първомай в

Овес	240	254	61,00
Патладжан	470	3 447	1 620,00
Пипер	920	1 654	1 522,00
Домати	810	1 938	1 570,00
Пипер гороглед	960	984	945,00
Череши	562	292	164,00
Кайсии	13	315	4,10
Вишни	151	285	43,00
Праскови	74	649	48,00
Сливи	212	679	144,00
Слънчоглед	29 120	179	5 211,00
Лозя десертни	475	328	156,00
Бадеми	1	120	0,12
Ябълки	1 184	928	1 099,00
Круши	83	530	44,00
Лозя винени	5 100	264	1 345,00
Ориенталски тютюн	6 700	145	975 – в суха маса
Тютюн Виржиния	15 900	197	3 132 – в суха маса
Царевица за зърно	4 020	315	1 266,00

За стопанската 2012г., най-висок дял в общия обем на засетите масиви в общината имат площите със зърнено-хлебни и фуражни култури – 108 620 дка. От тях най-обширните площи са заети с пшеница – 86 250 дка.

територията на област Пловдив

Фиг.2- Разположение на населените места в община Първомай

През територията на община Първомай преминава международно автомобилно трасе, което обединява няколко транс – континентални автомобилни пътища от Западна и Централна Европа към Азия или Близкия Изток. Например от тук преминава един от най-важните трансевропейски международни пътища – автомобилен път Е-80. По-подробно маршрута му изглежда така:

Е-80 – Западна Европа (от Португалия) – Калотина – София – Пловдив – Хасково – Свиленград – Капитан Андреево – Одрин – и завършва на източната граница на Турция с Иран (Азия).

От следващата фиг.3 ясно се вижда маршрута от началото до края на международен път Е-80 като част от европейската пътна мрежа.

7	Градина	24 651,542	65,031	3 260,707	4,301	5 249,095	6,923	42,028	0,111
8	Добри дол	4 238,363	65,69	853,490	6,614	757,677	5,871	-	-
9	Драгойново	15 382,139	41,712	4 009,774	5,436	12 928,296	17,528	1 790,347	4,855
10	Дълбок извор	26 226,276	56,301	6 736,315	7,23	4 613,971	4,952	-	-
11	Езерово	12 646,308	46,482	6 045,088	11,109	5 286,820	9,716	0,272	0,001
12	Искра	22 069,454	33,707	9 049,990	6,911	28 120,342	21,474	980,236	1,497
13	Караджалово	17 554,492	62,341	3 621,255	6,43	2 489,503	4,42	45,699	0,162
14	Крушево	8 993,139	58,043	3 089,132	9,968	2 296,282	7,41	1,643	0,011
15	Поройна	3 299,827	54,228	994,071	8,168	830,515	6,824	3,904	0,064
16	Православен	9 138,358	63,47	2 335,962	8,112	205,926	0,715	-	-
17	Татарево	16 221,750	55,338	4 158,548	7,093	770,853	1,315	121,386	0,414

От таблицата се вижда ясно, че преобладаващата собственост на земята е частната. Преобладават земеделските кооперации.

За последната отчетна година засетите площи по основни култури са имали следния вид:

***Таблица* – 30: Засети площи с основни земеделски култури в община Първомай за стопанска година 2012**

Култура	Площ	Среден добив	Производство
	/дка/	/кг/	/тона/
Пшеница	86 250	351	30 725,00
Ечемик	10 600	343	3 635,00
Ръж	200	295	59,00
Тритикале	990	346	343,00
Рапица	6 350	211	1 342,00
Царевица силажна	1 200	2 320	2 784,00
Фасул	5	160	0,80
Картофи	75	880	66,00
Лук кромид	114	2 289	261,00
Зеле	120	1 367	164,00
Дини	130	2 177	283,00
Пъпеши	110	1 109	122,00

Фиг.3 - Международен път Е-80 като част от европейската пътна мрежа

През общината преминава и трансевропейската ж.п. линия, включваща маршрута София – Истанбул. По протежението на тази ж.п. линия, на общинската територия има три ж.п. гари – Виница, Първомай и Караджалово. Това местоположение през годините е играело съществена роля както за икономиката на общината, така и за нейното демографско и социално развитие.

Важно е да се отбележи, че с изграждането на трасетата на автомагистралите „Тракия“ и „Марица“ (т.н. „надлъжно направление“ в посока изток – запад), гореспоменатия транс – континентален автомобилен път от Западна и Централна Европа към Близкия Изток се измества извън територията на общината, но остава в непосредствена близост и с много добра транспортна достъпност.

„Отместването” на основните инфраструктурни коридори, обаче не влияе на факта, че Първомай попада в центъра на т.н. „Оперативен триъгълник”, който обхваща най-активната територия на Южен централен район за планиране, очертан по „върховете“ от Пловдив, Стара Загора и агломерацията Хасково-Димитровград – с икономически, териториален и демографски потенциал, равностоен на София – важна предпоставка за равномерното балансирано развитие на ЮЦР и страната като цяло – постулат залегнал в изискванията на ЕС и ЗРР.

Тези две особености на местоположението на община Първомай оформят и едно важно нейно предимство – възможността да се съхрани чистотата на въздуха и природата, днес качества, по-ценни от силното урбанизиране на дадена територия. В тази връзка важно е да се отбележи, че общината е извън списъка на населените места и

Ниви	362 956,00	92,44%
Трайни насаждения	10 777,00	2,74%
Естествени ливади	3 066,55	0,78%
Разсадници	29,64	0,01%
Мери и пасища	3 066,55	0,78%
Полски пътища	12 738,99	3,24%
Всичко земеделски територии	392 634,72	100,00%

Висок е делът на обработваемата земя в общината - тя заема около половината от територията.

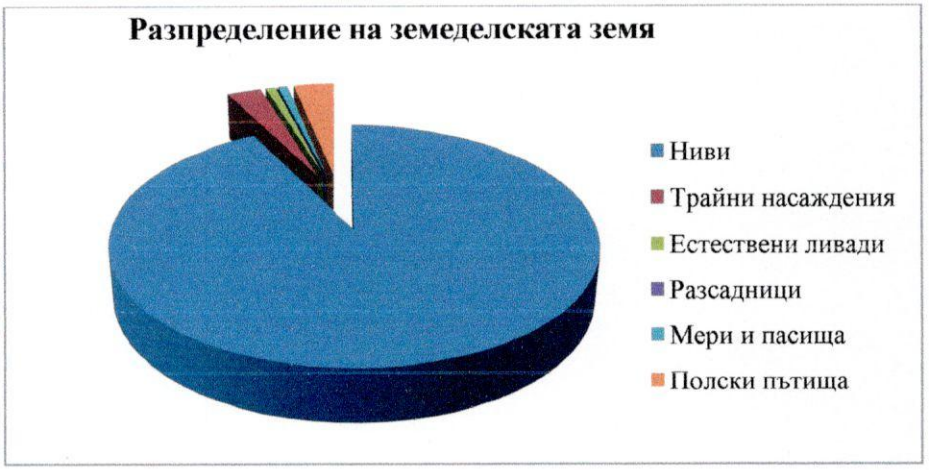

Фиг. 10 – Разпределение на земеделската земя по фондове

Проблем за общината са големите площи земеделски земи, които не се обработват, остават незасети и нерекултивирани.

***Таблица-29*: Разпределение на земеделската земя по собственост.**

№ по ред	Землище	Частна		Общинска		Държавна		Стопанисвана от общината	
		дка	%	дка	%	дка	%	дка	%
1	Първомай	46 510,536	60,225	9 534,353	6,173	8 259,610	5,348	668,159	0,865
2	Брягово	22 828,084	44,763	12 024,431	11,789	8 995,365	8,819	389,967	0,765
3	Буково	6 148,086	14,596	11 792,064	13,997	23 563,426	27,971	87,570	0,208
4	Бяла река	16 038,798	68,46	4 364,017	9,314	930,681	1,986	19,376	0,083
5	Виница	8 960,230	59,894	2 106,091	7,039	2 064,531	6,9	1,568	0,01
6	Воден	2 671,618	23,879	4 104,414	18,343	3 657,552	16,346	19,766	0,177

райони от областта с измерени максимални еднократни стойности на вредните показатели, които замърсяват атмосферния въздух съгласно българския Закон за чистотата на атмосферния въздух!

Община Първомай обхваща 8.94% от територията на пловдивска област, която се разпростира на 854 км^2, а от следващата фиг.4 ясно се вижда, че географски общината е разположена в самия център на Южен централен район за планиране и граничи с общини от още три области – старозагорска, хасковска и кърджалийска.

Фиг.4- Разположение на областите и общините в Южен централен район за планиране

А що се отнася до това каква – накратко – е характеристиката на самия ЮЦР, тя е следната: Площта на Южен централен район е 22 365,1кв.км, съставляваща 20.1% от територията на страната. Териториалната структура е: земеделските територии са 48.1%, горските – 45.1%, а урбанизираните територии заемат само 3.9%. ЮЦР е сред най – богатите на биоразнообразие райони в страната. В него попада голяма част от Национален парк Централен Балкан, част от Национален парк Рила и целият масив на Родопите. На територията на района се намират 11 резервата, 9 поддържани резервата, 155 защитени местности и 98 природни забележителности. В района попадат и най-много от защитените зони по Натура 2000 – 44.5% от тези за страната.

Перспективите за икономическото развитие на община Първомай са свързани главно с привличането на инвеститори и стимулирането на местните предприятия за развитие на преработвателната промишленост, транспорт и създаване на връзки с други страни, както и развитие на туризма.

Селско стопанство

Релефът в Община Първомай е преобладаващо хълмисторавнинен. Климатът е преходно-континентален с изявени температурни контрасти. Почвите са черноземсмолници, канелено-горски, ливадно-алувиални.

Почвено-климатичните и хидроложки условия обуславят специализацията и развитието на производството на зеленчуци, технически култури, трайни насаждения и зърнени култури.

Селското стопанство е традиционно силен отрасъл за общината, представен от двата подотрасъла - растениевъдство и животновъдство.

***Таблица-27*: Селско стопанство.Разпределение на земята по фондове към 31.12.2012 г.**

Фонд	Декара
1. Селскостопански фонд	401 308,900
2. Горски фонд	98 969,600
3. Фонд „Населени места”	220 665,525
4. Фонд „Водни площи”	8 429,212
5.Фонд „Инфраструктура”	3 097,776
6. Обработваема земя	30 162,500
7. Необработваема земя	132 564,100
8. Депа за отпадъци	36,959
9. Земеделски площи	362 956,000
10. Земеделски площи в т.ч. с трайни насаждения	10 777,000
Обща територия за Община Първомай	**1 268 967,572**

Размерът и структурата на земеделските площи, като най-важен фактор за развитие на селското стопанство, може да се види от таблица 28:

***Таблица-28:* Размер и структура на земеделските земи в Община Първомай към 31.12.2012 г.**

Показатели	Размер дка	Относителен дял

Друга важна особеност на местоположението на община Първомай е, че тя се намира не далеч от преминаващите наблизо транзитен и магистрален газопроводи по направление Компресорна станция „Лозенец" – Сливен – Нова Загора – Стара Загора – Пловдив – Пазарджик – Компресорна станция „Ихтиман". Чрез отклонение от магистралния газопровод, с газ е снабдена и община Първомай наред с други общини като Пловдив, Стара Загора, Димитровград, Хасково, Асеновград, Стамболийски, Пазарджик и Белово.

От следващата Таблица-1 се могат да се видят и разстоянията в километри от град Първомай до някои от по-големите градове в страната ни, което дава още една представа за местоположението на общината.

Таблица-1: **Разстояния в километри от Първомай до някои градове в България**

София	Пловдив	Свиленград	Русе	Бургас	Варна
191	45	102	282	218	340

Релеф и климат

Релеф

Специфичната географска територия (Ландшафта) на Община Първомай е с равнинен и хълмист характер, слабо „разчленен" и „заоблен".

Около две трети от територията в северната част на общината е равнинна и със слаб наклон към поречието на р.Марица и, логично, тази територия е почти изцяло заета от земеделски земи. Останалата една трета – в южната и югоизточната част – е хълмиста и принадлежи към вдадената към Тракийската равнина предпланина Драгойна, която е част от Новаковския балкан. Тази територия е в землищата на селата Воден, Буково и части от тези на Искра, Брягово, Драгойна и Езерово.

В най-ниската част – при град Първомай – средната надморска височина е 130 м, а в най-южната част са върховете Соуджик (839м. надморска мисочина), връх Малка Драгойна (715м. надморска мисочина), връх Голяма Драгойна (815м. надморска мисочина) и връх Хоростпе (1008м. надморска мисочина).

Връх Соуджик служи и като административна граница между областите Пловдив и Кърджали и освен това в близост до него е началото на важната за този район река Банска, чиято задача е да отводнява ридовете Драгойна и Мечковец в Източните Родопи и централната част на хасковската хълмиста област.

От таблицата се вижда, че общият брой на предприятията от нефинансовия сектор е 869, който брой е 2,50% от този на Пловдивска област, а в 788 фирми са заети до 9 човека, в 65 фирми - от 10 до 49.

Тенденцията при разходите за придобиване на ДМА за 2011 -2012 г. е нарастваща. Това означава, че бизнесът се грижи да обновява оборудването си и подобрява конкурентноспособността си.

Някои от по-важните предприятия, определящи икономическия облик на общината са (виж таблица 26) :

Таблица-26: **Десет фирми от община Първомай, осигуряващи най-голяма заетост през 2012 г.**

Фирма - направление	Брой заети	Продукт
1. „Грийнс" ООД	59	земеделие
2. „Булконс Първомай" АД	35	преработка
3. „Първомай БТ" АД	20	преработка
4. „Сладък път" ООД	6	производство
5. „Бендида 66" ЕООД	6	шивашка
6. ЗК „Съгласие"	6	земеделие
7. ЗП „Николай Стоилов Вълчев"	6	земеделие
8. „Дебър" ООД	6	преработка
9. ЕТ „Шан Шабан Рафет"	5	земеделие
10. „ПИ МИ АЙ" ЕООД	5	търговия

В общината има неизползваеми ДМА (сгради и съоръжения), които могат да се използват за разкриване на нови производства на индустриални стоки, а също и на такива от хранително-вкусовата промишленост.

Общинското ръководство провежда регулярни срещи с представители на бизнеса, на територията на общината, на които се предоставя информация относно общинските проекти, които се обявяват периодично и в местните медии (местен вестник, общинско радио, електронна страница на общината).

В областта на услугите, важно място заемат транспортните услуги, юридическите консултации, лечебните услуги, интернет-услуги, занаятчийски услуги, доставка на горива и смазочни материали за населението, газстанции, бензиностанции и др.

Приблизително 90% от търговската мрежа е в частния сектор.

В общината функционират клонове на банки, както и представителства на различни застрахователни дружества.

Географските координати на общината са 25°13'30" източна дължина и 42°06'00" северна ширина.

Климат

Територията на община Първомай попада в единствената зона на пресичане на изолиниите на най-ниските януарски и най-високите юлски температури в Европа На това се дължат големите температурни амплитуди които тук надхвърлят 70°C в годишен разрез.

Съчетанието на температурите с останалите основни климатични компоненти - вятър (преобладаващ западен - неблагоприятен и през зимата и през лятото) или безветрие и относителна влажност на въздуха, големият брой температурни инверсии, води до голямо разнообразие на тези климатични характеристики.

Върху климата съществено влияние оказват елементите на ландшафта:

- природен и антропогенен – релеф, ориентация на склоновете, падини и възвишения;
- в населените места – застрояването, неговата плътност, ориентация и характер, вид и ориентация на уличната мрежа, наличието или отсъствието на растителност, водни площи, изкуствени покрития и т.н., които довеждат до формирането на съответния микроклимат, характеризиращ се с различни екологически потенциали.

В резултат на проучването се изявяват 3 зони, класифицирани по степен на благоприятност, както следва:

ЗОНА A_1 – най-благоприятна. Тя обхваща по-високите южни части на общината и горските насаждения, зелените части на хълмовете и непосредствено прилежащата им територия. В тази зона микроклиматичните условия, през топлите сезони, се отличават с по-ниски температури и амплитуди в денонощен разрез, по-висока относителна влажност на въздуха и по-добри условия на проветряване. През зимата е обратно – тук проявленията на периода "дискомфортно охлаждане" е малко по-голям с повишена относителна влажност и по-силен вятър.

ЗОНА A_2 – относително благоприятна. Изолиниите на тази зона се очертават от юг в подножието на ридовете, приблизително по линията на селата Искра – Брягово – Драгойно – Езерово и обхващат една територия с ширина между 3 и пет километра – на север. Тук микроклиматичните условия са по-неблагоприятни от тези в Зона А1. Периодът "дискомфортно прегряване" е по-голям с 18-22%, а за сметка на периода "комфорт". За сметка на това през студеното време на годината, периодите "студено и прохладно" са с 8 до 12% повече, за сметка на "дискомфортното охлаждане" в сравнение със зона А1.

ЗОНА A_3 – неблагоприятна. Зоната обхващаща равнинните части на общината – на север от зона А2 – до поречието на р.Марица. В тази зона са увеличени и двете неблагоприятни проявления на климата от "дискомфортно охлаждане" до

Таблица -24: **Средна номинална заплата в община Първомай за периода 2009 – 2012 г.**

Години	Средна годишна заплата	В обществен сектор	В частния сектор
	левове		
2009	5 127	6 896	4 469
2010	5 477	7 392	4 832
2011	5 753	7 309	5 193
2012	5 740	7 244	5 176

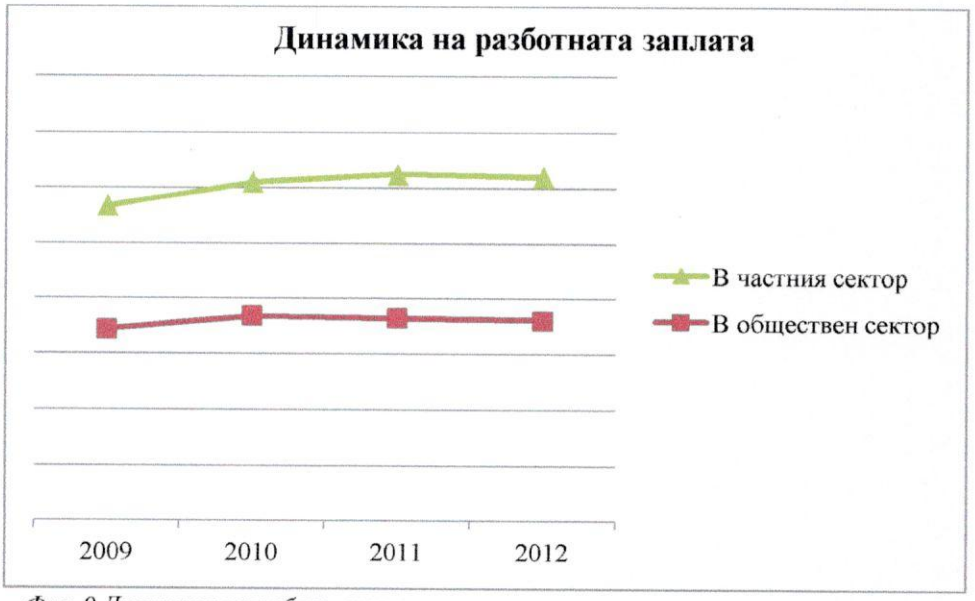

Фиг. 9 Динамика на работната заплата

Разпределението на броя на предприятията от нефинансовия сектор в община Първомай и Пловдивска област към 31.12.2012 г. може да се види от таблица 2.

Таблица -25: **Разпределение на предприятията от нефинансовия сектор към 31.12.2012 г.**

Фирма / Община	Микро до 9 заети	Малки от 10 до 49	Средни от 50 до 249	Големи над 250	Общ брой
1. Първомай	788	65	-	-	869
2. Пловдив	21 278	1 585	306	40	23 209
4. Общо за област Пловдив	31 837	2 344	463	65	34 709
5. Относителен дял на фирмите от община Първомай	2,48%	2,77%	-	-	2,50%

Таблица №27 Източник: ТСБ – Пловдив

"дискомфортно прегряване". През зимата, при преобладаващото безветрие, тук се формира т.н. "езеро на студа" и увеличена продължителност на мъглите. През зимата с t^0 са с средно от 1 до 3.6^0 по-ниски, в сравнение със зона А2, а през лятото те са с 3 до 8^0 по високи, при повишен период безветрие и значително понижена относителна влажност с 8 до 15%.

По поречието на река Марица се очертава една тясна ивица с климатични и ландшафтни характеристики на зона А2 – благодарение на въздушните течения по реката и нейната водна площ. Благодарение на последната, изпаренията в най-горещите летни дни са причина за увеличение на относителната влажност с около 15% и в понижение на температурите с $3\text{-}4^0$.

Природния комплекс от разнообразна специфична географска територия на общината, съставена от равнини и хълмове, благоприятни условия за развитие и на земеделието и на животновъдството, сравнително добри водни потенциали, липсата на застрашаващи екологическото равновесие дейности, са нейните предимства и предпоставка за развитието на община Първомай спрямо тези предимства. Това е нейният стратегически ресурс.

Структурата на поземлените ресурси се оценява като балансирана и адекватна за развитието на общината в аспектите на основния потенциал на общината – селското стопанство.

Почви, водни ресурси, полезни изкопаеми и защитени зони

Почви и поземлени ресурси

Според физикогеографската подялба на страната община Първомай попада в преходна зона в на Горнотракийската низина, където почвите са предимно черноземи-смолници. Големи пространства заемат и канелено-горските почви. В низината на р. Марица са разположени ливадно-канелени почви. Срещат се и най-плодородните ливадно-алувиални почви и ливадно-блатни. Поради тази особеност основните отглеждани култури са предимно зърнено-житните – пшеница, ечемик, царевица и слънчоглед, както и различни сортове тютюни – ориенталски, едролистен, бърлей и др. Друг един от ресурсите на общината - ливадите, мери и пасищата, все още са не ефективно използвани като основа за развитие на животновъдството.

Родопската „яка" от юг и равнината по поречието на река Марица предопределят функционалното разпределение на площите на общинската територията. Северните й равнинни части са заети от високо ефективни и плодородни земеделски земи, южните - от високите скатове на ридовете Драгойна и Мечковец, покрити с гори и слабо урбанизирани. Общата площ на общината е 854км^2. от които:

- 384 046дка - 74% са заети от земеделски земи;
- 84 437дка - 16% принадлежат горския фонд;

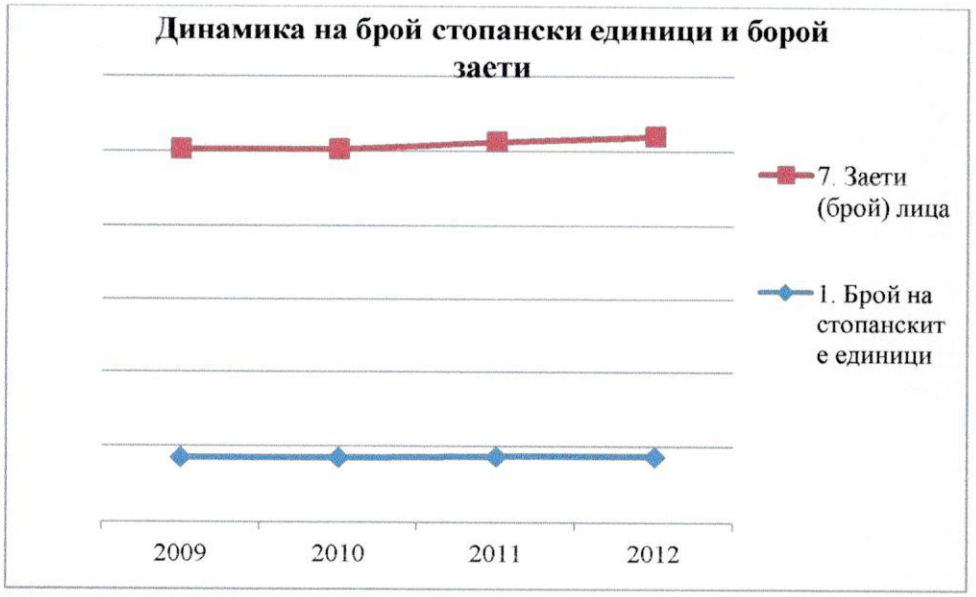

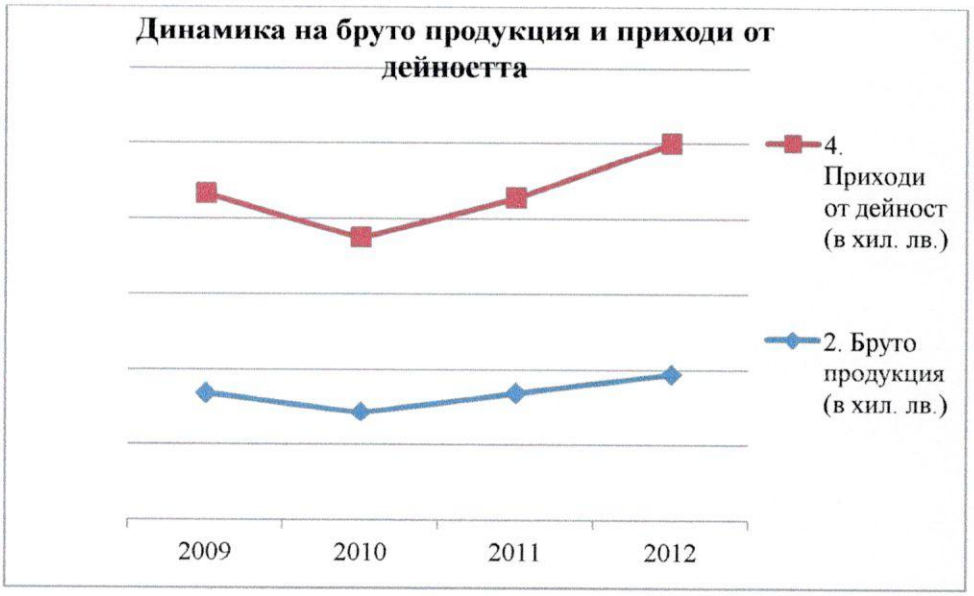

Фиг. 7и 8: Динамика броя на фирмите , заетите и приходите от дейност

Средната годишна номинална заплата в общината (вж. таблица 26) за периода 2009 – 2012 г. показва нарастване, което не е съизмеримо с нарастването на приходите, респекивно на печалбите. Ясно се вижда нарастване на заплатите дори и през 2010 година. Това нарастване се дължи на факта, че през 2010 година имаше нарастване на праговете минимална работна заплата и минималните осигурителни прагове. През 2011-2012 г. заплатите нарастват съобразно нарастването на приходите. Наблюдава се тенденция за по-високи заплати в обществения сектор, спрямо частния, което е негативно за развитието на бизнеса.

- 24 766дка - 5% от територията са населените места;

- 18 348дка - 1.5% е заета от водни площи и течения;

- За добив на полезни изкопаеми са отредени 9 684дка, или 1.5% от територията, днес в по-голямата си част – закрити, неизползваеми находища;

- Терените, заети от транспортни и инфраструктурни съоръжения са 2 594дка, или 0,5% от територията на Общината.

Фиг.5, под формата на кръгова диаграма, илюстрира процентно функционалното разпределение на площите на общината по видове територии.

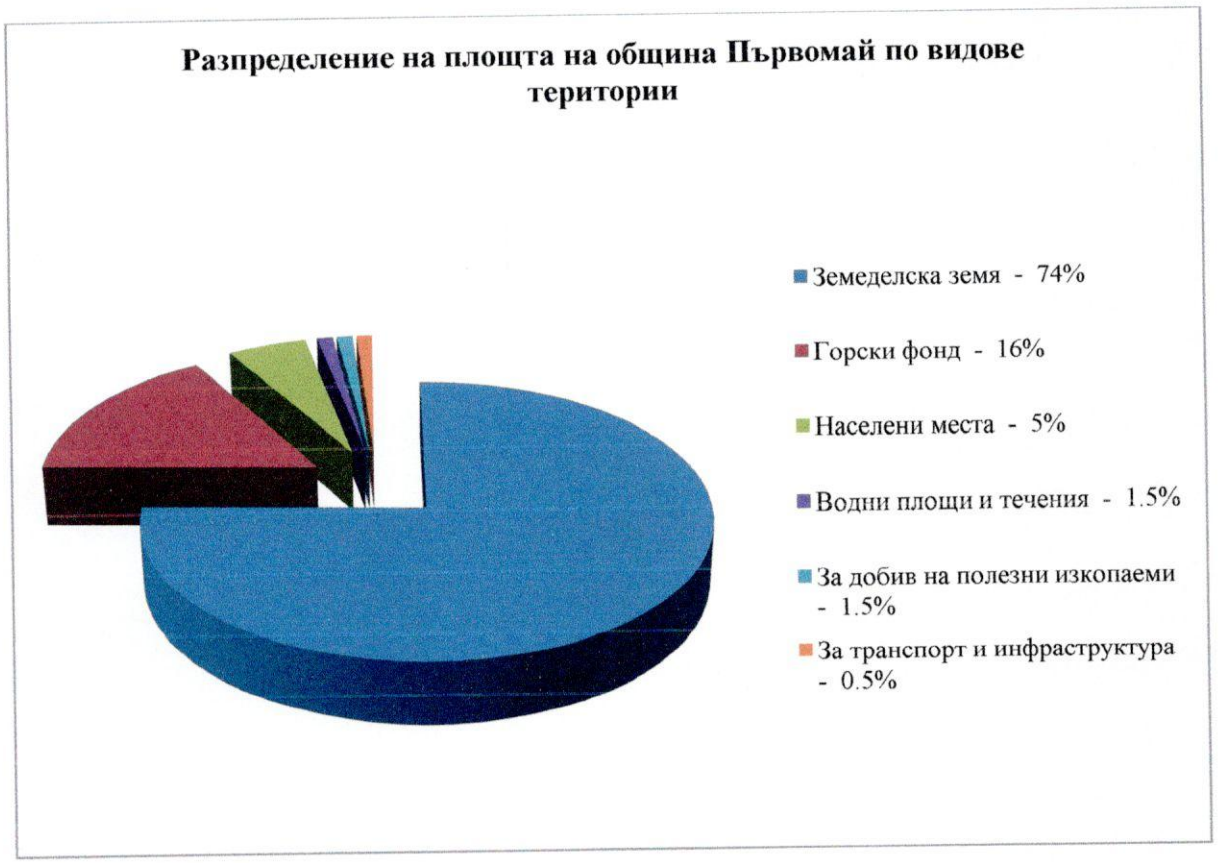

Фиг.5 - Разпределение на площта на община Първомай по видове територии

В следващата Таблица – 2 са показани разпределенията на земите, според формата на собственост във всяко едно населено място от общината, а в Таблица – 3 се вижда разпределението на земята по фондове в декари.

От Таблица – 2 се вижда, че процента на частната собственост на земите в повечето от населените места е сравнително голям, като най-голям той е в селата Бяла река, Градина и Добри дол.

Общината, като цяло, разполага и със сравнително добър фонд земи във всяко едно населено място. Най-голямо е землището на общинския център, а от селата – на

Тенденцията 2009 - 2012 г. е нарастване на общата численост на стопанските единици (вж. таблица 23) и нарастване на брутопродукцията от 168,9 млн. лв. на 194,3 млн. лв., нетните приходи от продажби от 230,4 млн. лв. на 267,1 млн. лв., приходите от дейността – от 263,8 млн. лв. на 305,6 млн. лв.

***Таблица -23*: Развитие на стопанските единици-Първомай 2009-2012г**

Година / Показатели	2009	2010	2011	2012
1. Брой на стопанските единици	854	851	871	869
2. Бруто продукция (в хил. лв.)	168 913	143 873	169 280	194 316
3. Нетни приходи от продажбите (в хил. лв.)	230 391	201 530	217 549	267 051
4. Приходи от дейност (в хил. лв.)	263 750	231 614	258 290	305 610
5. Относителен дял на нарастване на НПП 2008 = 100%	100,00%	87,47%	94,43%	115,91%
6. Печалба (в хил. лв.)	22 810	17 567	25 531	18 574
7. Заети (брой) лица	4 170	4 171	4 252	4 329

Източник: ТСБ – Пловдив.

Относителният дял на нетните приходи от продажбите е нараснал 2012 г. спрямо 2009 г. с 15,91%. Тенденцията при нарастване на печалбата не следва приходите от продажби. Наблюдава се пик в 2011 година и след това намаление на печалбата за 2012 година. Това несъответствие може да се дължи на преобладаващите микро предприятия, които през 2012 година поеха удара на кризата. При заетите в стопанските единици на нефинансовия сектор се наблюдава постоянен растеж, което е следствие, както на нарастването броя на стопанските единици, така и на тяхното разрастване. Броят на фирмите е нараснал с около 1,8%, докато броят на заетите – с 3,8%.

с.Дълбок извор, с.Градина, с.Искра и с.Брягово. Най-малък е поземления фонд на селата Воден и Поройна.

Таблица-2: **Земи, според формата на собственост и стопанисване в общината към 31.12.2013г.**

№	Землище	Частна		Общинска		Държавна		Стопанисвана от общината	
		дка	%	дка	%	дка	%	дка	%
1.	Първомай	46510.536	60.225	9534.353	6.173	8259.610	5.348	668.159	0.865
2.	Брягово	22828.084	44.763	12024.43	11.789	8995.365	8.819	389.967	0.765
3.	Буково	6148.086	14.596	11792.06	13.997	23563.426	27.971	87.570	0.208
4.	Бяла река	16038.798	68.460	4364.017	9.314	930.681	1..986	19.376	0.083
5.	Виница	8960.230	59.894	2106.091	7.039	2064.531	6.900	1.568	0.010
6.	Воден	2671.618	23.879	4104.414	18.343	3657.552	16.346	19.766	0.177
7.	Градина	24651.542	65.031	3260.707	4.301	5249.095	6.923	42.028	0.111
8.	Добри дол	4238.363	65.690	853.49	6.614	757.677	5.871	-	-
9.	Драгойново	15382.139	41.712	4009.774	5.436	12928.296	17.528	1790.347	4.855
10.	Дълбок извор	26226.276	56.301	6736.315	7.230	4613.971	4.952	-	-
11.	Езерово	12646.308	46.482	6045.088	11.109	5286.82	9.716	0.272	0.001
12.	Искра	22069.454	33.707	9049.990	6.911	28120.342	21.474	980.236	1.497
13.	Караджалово	17554.492	62.341	3621.255	6.430	2489.503	4.420	45.699	0.162
14.	Крушево	8993.139	58.043	3089.132	9.968	2296.282	7.410	1.643	0.011
15.	Поройна	3299.827	54.228	994.071	8.168	830.515	6.824	3.904	0.064
16.	Православен	9138.358	63.47	2335.962	8.112	205.926	0.715	-	-
17.	Татарево	16221.75	55.338	4158.548	7.093	770.853	1.315	121.386	0.414

***Таблица-3*: Разпределение на земята по фондове в община Първомай към 31.12.2013г.**

Фонд	Декара
1. Селскостопански фонд	401 308.9

***Таблица -22*: Структура на икономиката в община Първомай към 31.12.2012 г. (в хил. лв.)**

Икономически дейности (А38)	Произведена продукция[1]	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Печалба	Загуба
	Хиляди левове				
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	**11 423 573**	**19 580 882**	**18 165 376**	**1 201 716**	**497 328**
ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ	**194 316**	**305 610**	**267 051**	**18 574**	**15 943**
Селско, горско и рибно стопанство	48 810	65 856	45 713	8 502	2 973
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	63 047	71 394	65 200	3 456	3 426
Производство на текстил и облекло; обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	9 723	10 686	9 915	899	259
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	4 387	4 863	4 332	178	618
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	..	..	5 394	43	..
Строителство	5 157	5 483	5 161	459	127
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	9 798	86 358	84 206	2 953	5 361
Транспорт, складиране и пощи	4 568	5 410	5 231	318	..
Хотелиерство и ресторантьорство	1 811	2 522	2 440	260	109
Операции с недвижими имоти	288	1 086	276	351	170
Юридически, счетоводни, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитания и анализи; консултантски дейности по управление	320	336	332	77	-
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	198	202	201	52	..
Хуманно здравеопазване	5 287	5 302	5 232	367	8
Други дейности, некласифицирани другаде	546	1 220	672	285	33

2. Горски фонд	98 969.6
3. Фонд „Населени места”	220 665.525
4. Фонд „Водни площи”	8 429.212
5.Фонд „Инфраструктура”	3 097.776
6. Обработваема земя	30 162.5
7. Необработваема земя	132 564.1
8. Депа за отпадъци	36.959
9. Земеделски площи	362 956
10. Земеделски площи в т.ч. с трайни насаждения	10 777

Следващата Таблица – 4 показва размера и структурата на земеделските земи в община Първомай към 31.12.2013г., а Таблица – 5 показва разпределението на горския фонд по населените места в общината.

От Таблица – 4 се вижда, че най – голям е делът на нивите и трайните насаждения, а от Таблица – 5 се разбира, че най – голям горски фонд притежават селата Искра и Буково. Две от селата не разполагат с никакъв такъв – това са Бяла Река и Татарево.

***Таблица-4*: Размер и структура на земеделските земи в община Първомай към 31.12.2013г.**

Показатели	Размер дка	Относителен дял
Ниви	362 956	-
Трайни насаждения	10 777	-
Естествени ливади	3 066.55	-
Разсадници	29.636	-
Мери и пасища	3 066.55	-
Полски пътища	12 738.985	-

***Таблица-5*: Разпределение на горския фонд в община към 31.12.2013г.**

№	Землище	Горски фонд/дка
1.	Първомай	4658.350
2.	Брягово	6154.269
3.	Буково	23588.167
4.	Бяла река	-
5.	Виница	1484.510
6.	Воден	2142.066
7.	Градина	2669.755
8.	Добри дол	2.651
9.	Драгойново	12541.753

	отношение кадри, средства, заетост, инвестиции и др.

1.3. Тенденции и процеси в икономиката

Община Първомай се характеризира с многоотраслова икономика, която беше силно деформирана от реформите и преструктурирането през последните двадесет и две години, през които бяха закрити фирми и намаля рязко обема на производството на големи производствени сектори, традиционни за общината и района.

Икономическото развитие през последните години, въпреки световната финансова криза очертава положително развитие в община Първомай. Към края на 2012 г., регистрираните стопански субекти в Общината са 869, от които микро- до 9 заети – 788, малки – от 10 до 49 заети – 65 предприятия. Ясно се вижда доминиращото влияние на микропредприятията. Това е признак за гъвкавост от една страна, но от друга няма водещи средни и големи предприятия, които да осигурят стабилна заетост и солидна добавена стойност.

Фиг.6 Видове предприятия по размер

Преобладаваща част от предприятията развиват дейност в областта на преработващата промишленост, търговията и услугите, селското, горското и рибното стопанство (вж. таблица 22). На първо място по приходи от дейността, нетни приходи от продажби е търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети, на второ - преработващата промишленост, на трето място са предприятията от селското, горското и рибно стопанство.

В останалите сектори на икономиката се създава малък обем бруто продукция, приходи от дейността и нетни приходи от продажбите.

10.	Дълбок извор	4564.251
11.	Езерово	6446.558
12.	Искра	29 365.375
13.	Караджалово	882.814
14.	Крушево	807.072
15.	Поройна	94.443
16.	Православен	294.519
17.	Татарево	-

Водни ресурси

Водните ресурси в общината са в рамките на нормалните, но малкото количество валежи характерни за общината (средно-годишно 600 л/кв.м) не са достатъчни, за да подпомогнат задължителното интензивно напояване, необходимо при развитието на земеделието на територията на цялата община. Това понякога затруднява питейно-битовото водоснабдяване в някои от населените места. Ценен воден ресурс са термоминералните извори в селата Драгойново, Бяла река и Леново.

Безспорно най-голямо значение като воден ресурс в общината има **река Марица**. Тя пресича общинската територия в нейната северна част и преминава в близост до землищата на селата Виница, Градина, Крушево и Добри дол, както и до землищата на самия град Първомай. Марица е една от най-големите реки на Балканския полуостров и е четвъртата по дължина в България след Дунав, Искър и Тунджа. Речният участък, пресичащ Първомай е част от средното течение на Марица, който като цяло обхваща участъка през Горнотракийската низина от град Белово, до напускането на реката на българската територия при село Капитан Андреево. В този участък коритото не променя своя характер. Дъното му е покрито с пясък, като при високи води слабо се деформира. Бреговете са укрепени с подпорни стени. Към град Първомай надлъжният наклон на реката става средно 1,20 ‰. Реката прави няколко по-извити меандри. Бреговете на коритото са землени и затревени. Дъното е песъчливо. Чак след село Скобелево (Димитровградска община), Марица навлиза в сравнително по-тясна долина с по-високи склонове.

Банска река е може би следващата по значение река в общината. Тя започва точно от област Пловдив община Първомай и след 37км. дължина се влива в р.Марица като неин десен приток. Банска река води началото си под името Чулфанска река от 686м. надморска височина в Източните Родопи, на 1,2км. югозападно от връх Соуджик (840м.). До село Воден, община Първомай тече на североизток в дълбока долина между ридовете Драгойна и Мечковец в Източните Родопи. След това завива на изток, а след село Гарваново община Хасково отново на североизток, като пресича Хасковската хълмиста област в плитка алувиална долина. Влива се отдясно в река Марица на 98 m надморска височина, на 1.4 км западно от Димитровград. Площта на водосборният басейн на реката е 337 km^2, което представлява 0,64% от водосборния басейн на р.Марица. Около 1/3 от общата дължина на реката преминава през територията на община Първомай, но за сметка на това тук водите й са най-чисти. В по-долното й течение тя често се замърсява от промишлени води.

стопанство • Относително добра възрастова структура на населението • Запазен баланс – град/зона на влияние • Заетост – тенденция към благоприятно съотношение между икономическите сектори • Добро образователно равнище (в града) • Професионална квалификация и производствен опит в отраслите на икономиката, все още съхранени специалисти	• Отрицателен естествен прираст, особено силно изразен в селата; • Регресивен тип възпроизводство на населението; • Ниско образователно равнище в селата; • Липса на условия за реализация на млади хора, особено в селата;
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
• Привличане на инвестиции не само чрез фондовете на ЕС, но и такива, като инвестиции „на зелено“ – от български или чуждестранни инвеститори; • Уедряване или комасация на земята и насърчаване на селското стопанство в разширяване производството на традиционни за района култури; • Развитие на екологично земеделие и екологични производства; • По-конкурентоспособно развитие на малките и средни предприятия /МСП/ в общината; • Стимулиране на публично-частните партньорства; • Осигуряване на заетост и работни места за задържане на икономически активното население; • Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на съвместни проекти; • Благоустрояване на населените места и подобряване условията на живот на населението;	• Общ икономически упадък, финансови кризи, лоша бизнес среда; • Задълбочаване на демографските проблеми и застаряване на населението; • Тенденция към бъдещо обезлюдяване на малките населени места; • Увеличаване броя на безработните с основно и по-ниско образование и висока възраст; • Ограничен инструментариум на общинско ниво за въздействие на пазара на труда; • Влошаване качеството на техническата инфраструктура и липса на собствени средства за нейната поддръжка; • Зависимост на общинския бюджет от централната власт; • Загуба на интерес и слаба активност на обществеността, НПО и бизнеса за местно развитие и усвояване на средства от европейските фондове и привличане на инвестиции; • Нарастване на конкуренцията на съседни общини, големи градове, региони и чужди страни по

Друга река, съставляваща водните ресурси на общината е **Каялийка** (Скаличица). Тя води началото си край община Асеновград, но по-голямата част от нея преминава през общините Първомай и Димитровград. Каялийка също е десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 39км. Тя отводнява северозападните склонове на рида Драгойна в Източните Родопи и западната част на Хасковската хълмиста област. По долината ѝ преминава границата между Западните и Източните Родопи. Река Каялийка извира от 942м. надморска височина под името Черешка в най-югозападната част на рида Драгойна в Източните Родопи, на 200м. северозападно от село Жълт камък, Община Асеновград. До село Искра община Първомай тя тече в северна посока в дълбока долина. След това завива на североизток и пресича цялата Хасковска хълмиста област в асиметрична долина, с по-стръмни десни склонове. Влива се отдясно в река Марица на 107м. надморска височина, на 1км. североизточно от село Скобелево, Община Димитровград. Площта на водосборният басейн на реката е 226км^2, което представлява 0,43% от водосборния басейн на Марица. Реката преминава през четири села от община Първомай – Искра, Брягово, Драгойново и Езерово – и през три села от Община Димитровград – Бодрово, Върбица и Скобелево.

По течението си тя осигурява води за два от големите язовири на общината – **язовир Брягово** и **язовир Езерово**.

Язовир Брягово е голямо изкуствено езеро на река Каялийка с дължина от 4км. Разположен е на територията на община Първомай между селата Брягово и Искра, в полите на Родопа планина. В него живеят популации на рибите бабушка, речен кефал, щука, бяла мряна, слънчева риба, каракуда, уклей, костур, червеноперка, кротушка и шаран. През по-топлите месеци той е населяван и от ята бели щъркели. Подходящ е за спортен риболов, за излет и за къмпинг почивка.

Язовир Езерово е разположен е на територията на община Първомай над село Езерово в началото на северните части на Родопите. Езерово също е язовир на река Каялийка и е втори по поречието на реката след язовир Брягово. Използва се за напояване и рибовъдство.

В язовира се срещат различни видове риба: Бял толстолоб, Пъстър толстолоб, Каракуда, Костур, Речен кефал (Клен), Сом, Червеноперка, Черен амур, Шаран и Щука.

В праисторическото миналото местността е била дъно на голямо езеро и в района на белите камъни (Семер дере), могат да се намерят дребни вкаменелости на различни водни видове. На източната стана на язовира се намира малка пещера. Язовира също е подходящ е за спортен риболов, за излет и за къмпинг почивка

Река Мечка е река, течаща през западната част на общината и преминава през Първомай, за да се влее отново в река Марица като неин десен приток. Дължината ѝ е 43км. Отводнява крайните североизточни разклонения на Преспанския дял на Западните Родопи и западната част на Хасковската хълмиста област. Река Мечка води началото си под името Банска река от 954м. надморска височина, от северното подножие на връх Самантепе (1 133м.) в най-североизточната част на Преспанския дял на Западните Родопи, западно от село Узуново, Община Асеновград. Тече в северна посока като до пътя Асеновград — Кърджали, където напуска планината, долината ѝ е

- 8 села – от 500 до 1000 ж
- 1 село – от 500 до 100 ж
- 3 села < 500 ж

Като цяло, селското население е застаряло, но вътрешните различия дават основание за обособяването на три групи населени места:

Първата група са със сравнително нормална възрастова структура, с население над 1500 души, с основен принос за поддържането на демографския баланс (Караджалово, Виница и Татарево);

Втора група, с население около и над 1500 души, поради териториалното си разположение и инфраструктурни (основно –комуникационни) връзки – „урбанистични възли", обособяващи собствена „под зона" на влияние – предпоставка за изявяването им като потенциални вторични териториални центрове (Градина, Караджалово, Бяла река и Дълбок извор);

Трета група – с най-малък потенциал и население, гравитиращи около втората, осъществяващи връзките си с ядрото чрез „урбанистичните възли";

- Динамиката – по отношение на естествения прираст на населението показва трайна отрицателна тенденция;
- Възрастовата структура и образователното равнище са близки до средните за страната, благодарение само на преобладаващото градско население;
- Процесът на застаряване е по-значим при селското население. За всички села извън първата група, този процес е достигнал критични стойности;
- Фертилните контингенти и тяхната структура продължават да са под нормалните за възпроизводство на населението в общината. За сега липсват фертилни предпоставки за възпроизводство с положителен принос;
- Налице е тенденция към нарастване на образователното равнище, но отново и само за града. В селата преобладава делът на населението с основно и начално образование, висшистите са под 1%;
- Безработицата показва тенденция към увеличение, но все още може да се смята за резерв от работна ръка. Професионалната структура на безработните съдържа потенциален резерв (34.00%) от квалифицирани кадри с работнически професии и специалисти;
- Тенденцията за нарастване и високият относителен брой на безработните лица без квалификация ще продължава да прави тази група една от рисковите на пазара на труда с тенденция и към загубване на трудови навици поради дълготрайното свито предлагане.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
• Потенциал на трудовите ресурси с традиции в промишлено производство и селското	• Отрицателна тенденция в демографското развитие – силно застаряване;

дълбока и залесена. След това навлиза в западната част на Хасковската хълмиста област, като долината ѝ става плитка и се разширява. Преди село Поройна община Първомай, навлиза в Горнотракийската низина и завива на североизток, като в този си участък коритото ѝ навсякъде е коригирано с водозащитни диги. Влива се отдясно в река Марица на 117м. надморска височина, на 1.8км. североизточно от квартал "Любеново" на град Първомай. Площта на водосборният басейн на реката е 278км^2, което представлява 0,52% от водосборния басейн на Марица.

Водата като ресурс е и една от причините за съществуването на т.н. **„нарушени терени“**, които имат локален характер. Нарушените терени се дължат основно на:

- Ерозия - ветрова и водна, която е сериозен проблем, от който потенциално са застрашени около ¾ от площите във високите южни части на общината. Делът на водната ерозия е по-значителен от този на ветровата. На водна ерозия са подложени всички обработваеми земи с наклон над 6 градуса в хълмистите общински части;
- Антропогенната дейност, изразяваща се в нарушения на релефа от добивни дейности и изграждането на инфраструктурни обекти (пътища, външни ВиК мрежи) и др., имат локален характер;
- Свлачища – също с локален характер. Свлачищата в общината са много малко и незначителни.

Река Омуровска, която води името си от старото име на село Партизанин – Омурово – е река, течаща през две области на южна България – община Първомай (Пловдивска област) и община Братя Даскалови (област Стара Загора). Реката е ляв приток на река Марица и дължината ѝ е 58км., която ѝ отрежда 69-то място сред реките на България. Омуровска река води началото си под името Конакдере от 820м. надморска височина, на 1км. североизточно от връх Чакалова поляна (902м.) в Сърнена Средна гора. Тече в южна посока в западната и югозападната част на Чирпанските възвишения в тясна долина, с редуващи се долинни разширения, в които са разположени няколко села. След устието на десния си приток река Страшния дол носи името Старата река до село Малък дол, а след устието на Новоселска река – Омуровска река. При село Партизанин навлиза в Горнотракийската низина, като долината ѝ става широка и плитка. Влива се отляво в река Марица на 120м. надморска височина, на 650м. южно от село Крушево, Община Първомай. Площта на водосборният басейн на реката е 305км^2, което представлява 0,58% от водосборния басейн на Марица. Реката е с дъждовно подхранване, като максимумът е в периода март-юни, а минимумът – юли-декември. Среден годишен отток при село Партизанин е 0,85 м^3/с. Преди изграждането на водозащитни диги по цялото протежение на коритото на реката в Горнотракийската низина, Омуровска река почти ежегодно е причинявала големи наводнения. По течението на реката са разположени 10 села – девет от тях са в община Братя Даскалови, а едно е от община Първомай – село Крушево. В Горнотракийската низина водите на реката се използват за напояване. По долината на реката преминават три пътя от Държавната пътна мрежа, като единия от тях е третокласен път № 667 Плодовитово – Първомай – Асеновград.

Минерални води

2011	13.54
2012	18.72
2013	21.26

Таблици – 20 и 21 показват броя на регистрираните безработни в общината към 31.12.2013г., структурирани по степен на образование и по квалификация. Вижда се, че най – голям е делът на безработните в групата „без образование“ и в групата „без квалификация“.

Таблица–20: **Регистрирани безработни в общината към 31.12.2013г., по степен на образование**

Образование	Регистрирани безработни	%
Начално	65	3.48
Основно	320	17.11
Средно	591	31.60
Висше	107	5.72
Без образование	787	42.09
Всичко:	1870	100

... ***Таблица–21*****: Регистрирани безработни в общината към 31.12.2013г., по квалификация**

Квалификация	Регистрирани безработни	%
Работници	359	19.20
Специалисти	278	14.87
Без специалност	1233	65.93
Всичко:	1870	100

Оценка на демографския потенциал

Оценката на демографския потенциал на населените места в общината изглежда така:

- Ядро на общината - град Първомай с потенциал за нормално възпроизводство на населението, близък до средния за страната - дял на трудоспособните контингенти и добро образователно равнище;
- Зона на общината, обхващаща 16 населени места, разпределени, както следва:
- 1 село > 2000 ж
- 2 села – от 1500 до 2000 ж
- 2 села - от 1000 до 1500 ж

Минерална вода – Драгойново е в списъка на Заповед на министъра на околната среда и водите за определяне на санитарно-охранителни зони на находища и водовземни съоръжения на минерални води, който списък е неразделна част от Заповед №РД-882/23.09.2002г. Ссанитарно-охранителната зона е определена за находище на минерална вода "Драгойново" – област Пловдив, община Първомай, с.Драгойново.

Минералната вода е разкрита през осемдесетте години на миналия век, при сондиране на дълбочина 269м., на десния бряг на р.Каяклийка, в екологично чист район, недалече от гр.Първомай. Водата се характеризира като хипотермална (21° С), слабо минерализирана (440,04мг./л), хидро-карбонатна, натриево-калциева и силициева, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Съдържанието на микрокомпонентите, както и стойностите на радиологичните показатели са в граници на нормите за минерални води. Препоръчана е за бутилиране още през 1989г., като се включва в съществуващия тогава Български държавен стандарт. В началото на 2000г., започва бутилиране на минералната вода от извор №9 под търговска марка Ice Breath.

Водата се добива от сондажа с поетично име „Синьото Дере" в Драгойново. Характерна особеност на минералната вода е и високото съдържание на метасилициева киселина, която е мощен здравословен фактор с профилактично действие. Наличието на калциеви и магнезиеви йони и ниските хлоридни концентрации правят водата незаменимо средство при всички възрасти за утоляване на жаждата. Водата е призната в Германия като натурална минерална вода, ето защо тя се бутилира и разпространява не само на нашия, но и на международните пазари.

Защитени местности

В списъка на Регионалната инспекция по околната среда и водите – Пловдив са включени следните Защитени местности: Защитена местност "Находище на блатно кокиче" – с.Виница; Защитена местност "Находище на блатно кокиче" – с.Градина; Защитена местност „Поповата ада" – с.Виница.

1.Защитена местност "Находище на блатно кокиче" в с.Виница – ЗМ "Находище на блатно кокиче" - с.Виница е обявена със Заповед №1938/03.07.1970г. на МГОПС/ с цел да се запази едно от малкото естествени находища в България на блатно кокиче /Leucojum aestivum/. Намира се в землището на с.Виница , Община Първомай с площ 18,6ха. и обхваща част от горски масив стопанисван и охраняван от Държавно лесничейство – гр.Първомай под контрола на РИОСВ – Пловдив. Растението съдържа алкалоида галантамин ,който е основен компонент за производството на уникалното българско лекарство "Нивалин" . На следващата Снимка–1 се вижда самата местност и в по-близък план снимка на блатното кокиче;

6. ЗК „Съгласие" – земеделие	6	
7. ЗП „Николай Стоилов Вълчев" - земеделие	6	
8. „Дебър" ООД – преработка	6	
9. ЕТ „Шан Шабан Рафет" – земеделие	5	
10. „ПИ МИ АЙ" ЕООД – търговия	5	

В следващата Таблица – 18 са показани регистрираните безработни в община Първомай към 31.12.2013г., заедно с разделението на общия брой по пол и възрастова структура. От таблицата се вижда, че жените са по – голямата група от общия брой регистрирани безработни и че с увеличаване на възрастта, се увеличава и големината на групата от безработни в общината.

***Таблица–18*: Регистрирани безработни в община Първомай към 31.12.2013г. и структура на безработните по възраст**

А

жени	1 006
мъже	864
общо	1 870

Б

До 19 години	41
До 24 години	168
До 29 години	168
До 34 години	193
До 39 години	187
До 44 години	204
До 49 години	207
До 54 години	248
Над 55 години	454

Таблица – 19 показва относителния дял на безработните в общината за периода 2009 – 2013г. От таблицата се вижда, че през последните пет години относителния им дял ежегодно расте и то видимо.

***Таблица–19:* Относителен дял на безработните в общината в периода 2009 – 2013г.**

Година	%
2009	9.86
2010	11.51

Снимка – 1:Защитена местност „Находище на блатно кокиче“

2.Защитена местност “Находище на блатно кокиче” в с.Градина – Обявена със Заповед № РД-148/20.03.2006 г. на МОСВ, с цел опазване находище на блатно кокиче (*Leucojum aestivum* L.) и естествена равнинна крайречна гора от полски бряст (*Ulmus minor*) и летен дъб (*Quercus robur*). Намира се в землището на с.Градина, общ.Първомай, на площ от 2344,417дка;

3.Защитена местност „Поповата ада” в с.Виница – Обявена със Заповед №РД-696 от 19.09.2007 г. на МОСВ, с цел опазване на природни местообитания с консервационна значимост – вртешни лонгозни гори край р.Тунджа и р.Марица и смесени тополови гори край реките, както и за запазване на представителни съобщества и екосистеми от островен тип в поречието на р.Марица. Намира се в землището на с.Виница, община Първомай, област Пловдивска, на площ 178.867дка.

Шест села от общината и два квартала от Първомай попадат в **Защитената зона от Натура 2000 — „Марица-Първомай“, която е част от европейската екологична мрежа Натура 2000** и които в България се регистрират по Закона за Биологичното разнообразие**.** Тя е разположена е в землищата на с.Чалъково и с.Белозем – община Раковски; с.Селци, с.Поповица и с.Милево – община Садово; с.Виница, с.Градина, с.Крушево, с.Добри дол, с.Караджалово, с.Бяла река, гр.Първомай, кв.Любеново и кв.Дебър, гр.Първомай – община Първомай, област Пловдив; с.Великан, с.Ябълково, с.Скобелево и с.Сталево – община Димитровград, област Хасково; с.Зетьово, гр.Чирпан и с.Златна ливада – община Чирпан, област Стара Загора.

Целта на всички Защитени зони е да осигури дългосрочното опазване в благоприятно състояние на точно определени растителни и животински видове, както и местата, които обитават.

Полезни изкопаеми

Община Първомай не е богата на полезни изкопаеми. Добивната промишленост, базирала се до 90-те години на уранодобив е закрита. Находищата са рекултивирани, а проучванията показват липса на радиация над естествения природен фон за района.

Експлоатират се единствено кариери за добив на пясък и баластра. Съществени нарушения на релефа от този добив няма.

2012	4 797	1 310	3 487

Таблица–15: Размер на средногодишните заплати в периода 2009 – 2012г.

Години	Средна годишна заплата	В обществен сектор	В частния сектор
	левове		
2009	5 127	6 896	4 469
2010	5 477	7 392	4 832
2011	5 753	7 309	5 193
2012	5 740	7 244	5 176

Таблица – 16 и Таблица – 17 илюстрират общия брой предприятия в общината през 2011г., сравнени с тези на община и област Пловдив, както и десетте фирми от община Първомай, осигуряващи най – голяма заетост през 2012г. От тях се вижда, че в общината преобладават т.н. микропредприятия, а от факта, че най – голямото по заетост предприятие е с 59 души, можем да направим извода, че в община Първомай няма структуроопределящи фирми. Друг важен извод е, че от десетте предприятия, осигуряващи най – голяма заетост, осем са пряко свързани със земеделието (земеделие, преработка и производство), и само две са от други браншове – шивашка промишленост и търговия.

***Таблица–16*: Брой предприятия в община Първомай– преброяване - 2011г.**

Фирма / Община	Микро до 9 заети	Малки от 10 до 49	Средни от 50 до 249	Големи над 250	Общ брой
1. Първомай	788	65	..	..	869
2. Пловдив	21 278	1 585	306	40	23 209
4. Общо за област Пловдив	31 837	2 344	463	65	34 709

***Таблица–17*: Десет фирми от община Първомай, осигуряващи най-голяма заетост през 2012г.**

Фирма - направление	Брой заети	Продукт
1. „Грийнс" ООД – земеделие	**59**	
2. „Булконс Първомай" АД – преработка	35	
3. „Първомай БТ" АД – преработка	20	
4. „Сладък път" ООД – производство	6	
5. „Бендида 66" ЕООД – шивашка	6	

Оценка на използване на природните ресурси

1.Природните ресурси, при големият им потенциал не се използват в цялост достатъчно рационално за развитието на общината – например – недостатъчно добре развити туристически маршрути и неизползване на потенциала на защитените местности.

2.По отношение на стратегическия отрасъл – земеделието - 75% или ¾ от територията е заета от земеделски земи, като 80% от тях са обработваеми, а 21% са мери и пасища - предпоставка за развитие на животновъдството.

3.Земеползването съдържа резерви за оптимизиране, поради:

- Раздробената собственост и все още липсата на достатъчно ефективен пазар - бариера за ефективното ползване на земята;
- Въпреки наличните потенциални възможности – пасища, мери и ливади, животновъдството е не достатъчно развито, особено овцевъдството и отглеждането на кози, за чиято продукция в ЕС няма квоти;
- Формите на стопанисване са уязвими и рискови. Липсата на сдружения и на връзката добив-реализация не е устойчива форма на земеползване.

4.Отказът от развитие на дърводобив и дървообработване в общината и запазването на гората е положително явление, което следва да се подкрепя и в бъдеще. Въпреки това, макар и в ограничени количества, не рационално да се изнася сурова дървесина за преработка в други територии.

5.Отказът от уранодобивната промишленост и закриването на находищата е от изключително важно значение.

6.Стопанският потенциал – горски и земеделски фонд, предоставя благоприятни условия за развитие на горското стопанство, животновъдството, билкарството, трайните насаждения и др.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
• Много добри природни дадености – разнообразен релеф, гори, красиви пейзажи, защитени територии, съхранено биологично разнообразие; • Безопасни планински маршрути, съчетани с водни площи подходящи за седмичен отдих, включително семеен; • Широки граници на възможностите за къмпинг, планинско колоездене, културен, еко и селски туризъм;	• Затруднена транспортна достъпност до периферията на общината; • Липса на популярност като дестинация за отдих в сравнение със съседните общини; • Трудности при финансирането на малкия и среден бизнес в областта на туризма; • Неразвити са сегментите на туристическото предлагане - пешеходен, планински

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
236	287	240	246	297	265	263	265	259	281

***Таблица–13*: Починали в община Първомай за периода 1994 – 2012г.**

Година	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Починали в общината	583	523	570	592	664	610	603	553	592

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
600	522	606	562	530	567	534	542	535	494

Заетост и безработица

На Таблица – 14 и Таблица – 15 са показани данните за наетите в общината в обществения и в частния сектори, и размера на средногодишните заплати в двата сектора за периода 2009 – 2012г.

От първата таблица се вижда, че по – голямата част от наетите (почти ¾) са наети в частния сектор, като тенденцията за наемане и в двете направления е колеблива през годините от посочения период. От таблицата, също така, се вижда, че общо наетите през 2012г. са 18.92% от общия брой на населението в общината и 33.98% от населението в трудоспособна възраст.

Таблица – 15 показва увеличаващата се средногодишна заплата в общината през този период, както и увеличаващите се заплати в обществения и в частния сектори. Видно от нея е и че заплатите в обществения сектор в общината са видимо по – големи от тези в частния.

***Таблица–14*: Брой наети в община Първомай в периода 2009 – 2012г.**

Години	Общо наети	Обществен сектор	Частен сектор
	Брой		
2009	4 657	1 262	3 395
2010	4 383	1 099	3 284
2011	4 618	1 211	3 407

• Културно - историческо наследство, фолклор и занаяти; • Гостоприемни, открити и сърдечни хора; • Екологично чиста продукция; • Близост до добре развити транспортни коридори; • Добре организирано Горското стопанство със защитаващи екологията функции; • Липса на съществени екологични проблеми. • Важен опорен пункт на надлъжни урбанистични връзки Европа – Азия, • Възел на регионални напречни връзки и намиращ се в триъгълника Пловдив – Ст.Загора – Димитровград и Хасково с потенциал за развитие като на София; • Развита селищна мрежа със силно изявен център и оформяща се система от вторични под центрове – опорни пунктове за равномерно и устойчиво териториално развитие; • Добро съчетание на рекреационни ресурси и културно историческо наследство – потенциал за разнообразни туристически продукти; • Наличие на териториални възможности, терени и свободен сграден фонд подходящ за адаптиране към нуждите на туризма; • Наличие на инвеститорски интерес.	колоездачен, селски, вилен, ловен, риболовен, културен туризъм, туристически маршрути, конна езда; • липса на професионална квалификация и на малкото работещи в туристическата сфера и слабо познаване на нуждите на туристите, езикова бариера, липса на координацията между съседни общини; • Непълноценно използване на природните ресурси; • Наличие на малки визуални замърсители като микросметища. • Липсва план за пълното оползотворяване на урбанистичните коридори – контактни зони, инвестиционни полета; • Раздробена собственост и липса на развит пазар; • Недостатъчно развита инфраструктура; • Опасност от депопулация на малките населени места; • Затруднена транспортна достъпност до периферията;
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
• Привличане на инвестиции не само чрез фондовете на ЕС, но и такива, като инвестиции „на зелено“ – от български или чуждестранни инвеститори; • Стимулиране на публично-частните партньорства;	• Общ икономически упадък, финансови кризи, лоша бизнес среда; • Влошаване качеството на техническата инфраструктура и липса на средства за нейната поддръжка;

общо	2008		2009		2010		2011		2012	
пол	Мъже	Жени	Мъже	Жени	Мъже	Жени	Мъже	Жени	Мъже	Жени
100%	14747	15871	14596	15729	14405	15664	14404	15492	14384	15327

Разпределението по полова структура на населението в общината (Таблица – 10) за същия период показва, лек превес на броя на жените над този на мъжете – тенденция, характерна за цялата ни страна.

В Таблица – 11 е показано разпределението на населението в община Първомай под, в и над трудоспособна възраст като брой и в проценти. От нея се вижда, че трите групи запазват относителните си дялове в проценти, като за петте години процента на хората в трудоспособна възраст малко е намалял, за сметка на увеличаващия се процент на тези, над трудоспособна възраст.

***Таблица–11*: Дял на населението под, в и над трудоспособна възраст за периода 2008-2012г.**

Години	Общ брой на населението	Под трудоспособна възраст		В трудоспособна възраст		Над трудоспособна възраст	
		Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%
2008	28 306	3 738	13.2%	15 937	56.30%	8 631	30.49%
2009	27 813	3 624	13.02%	15 702	56.45%	8 487	30.51%
2010	27 398	3 590	13.10%	15 421	56.28%	8 387	30.61%
2011	25 610	3 273	12.78%	14 211	55.49%	8 126	31.72%
2012	25 349	3 323	13.10%	14 114	55.67%	7 912	31.21%

На следващите две Таблици – 12 и 13, са показани данните за раждаемостта в общината за периода от 1994 до 2012г. и ежегодния брой на починалите за същия период. От тях се вижда, че през целия период, ежегодно, в общината се случват повече умирания отколкото раждания, което е доказателство за тенденцията за отрицателния естествен прираст на населението и основната причина за намаляващата динамика на населението на общината през същия този период.

***Таблица–12*: Раждаемост в община Първомай за периода 1994 – 2012г.**

Година	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Родени в общината	316	292	257	271	217	286	285	235	200

• Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на съвместни проекти; • Благоустрояване на населените места и подобряване условията на живот на населението;	• Зависимост на общинския бюджет от централната власт;

1.2. Социално-демографска оценка и заетост на населението

Селищна структура

Урбанистичната структура на община Първомай се състои от 17 населени места – град Първомай и селата Брягово, Буково, Бяла Река, Виница, Воден, Градина, Добри дол, Драгойново, Дълбок извор, Езерово, Искра, Караджалово, Крушево, Поройна, Православен и Татарево. Селищата са сравнително равномерно разположени на територията на общината (виж фиг.2 – разположение на населените места в община Съединение), а самия общински център – гр.Първомай се намира в северната част на общинската територия.

Най – близо до общинския център се намира село Градина – на 4км. То е и най-голямото село от общината с население от около 2 350души. Най – далече от Първомай е разположено село Искра – на около 20км. разстояние.

Население и човешки ресурси

Община Първомай е на седмо място по население и на пето място по територия сред осемнадесетте общини в област Пловдив. В общината живее около 3.8% от населението на пловдивска област (25 883 души към 01.02.2011г.) и 1.75% от населението на ЮЦР. От общините в областта най-голяма е концентрацията на населението в Пловдив – 50%, в Асеновград – 9.4% и Карлово – 7.6% от общия брой жители на областта.

Следващата Таблица – 6 предоставя данни за 6 основни статистически показатели за всяка една от общините на пловдивска област и сравнителното положение на община Първомай според тези показатели.

Таблица-6: **Основни данни за община Първомай и останалите общини в област Пловдив**

Район, област, община	Територия кв.км.	Население брой към 01.02.2011г.	Гъстота на населението за 2011г. души/км^2	Населени места (брой)	Градове (брой)	Села (бр.)
България	**111 001.9**	**7 364 570**	**66.3**	**5 304**	**253**	**5 051**

17277	17107	16966	16870	16728	16609	16497	16758	16330	16290
14854	14845	14635	14421	14271	14009	13828	13311	13566	13421

Механичният прираст на населението на общината за периода 1994 – 2012г. е показан на Таблица – 9. Вижда се, че почти през целия период механичния прираст е положителен с изключение на 2009г., когато изселилите се са с 104 повече от заселилите се в общината. Това ни дава основание тук да направим извода, че намалението на населението на общината през този период е заради отрицателния естествен прираст, а не заради механичния прираст на населението.

***Таблица-9*: Механичен прираст на населението в община Първомай**

Показатели	**1994**	**1995**	**1996**	**1997**	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**
Заселени	832	686	967	720	632	815	716	993	1035
Изселени	457	508	202	610	508	698	608	860	968
Механичен прираст	375	178	765	110	124	117	108	133	67

2003	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
1 276	1 405	1 224	924	1 139	478	402	850	777	478
698	1200	980	801	798	400	506	545	435	326
578	205	244	123	341	78	-104	305	342	152

***Таблица–10*: Полова структура на населението на общината за периода 1999 – 2012г.**

общо	**1999**		**2000**		**2001**		**2002**		**2003**		**2004**	
пол	**Мъже**	**Жени**	**Мъже**	**Жени**	**Мъже**	**Жени**	**Мъже**	**Жени**	**Мъже**	**Жени**	**Мъже**	**Жени**
100%	16312	17067	16006	16822	15965	16827	15815	16643	15623	16508	15471	16490

2005		**2006**		**2007**	
Мъже	**Жени**	**Мъже**	**Жени**	**Мъже**	**Жени**
15333	16268	15190	16101	15008	15991

Южен централен район	22 365.1	1 479 373	66.1	1 306	54	1 252
Област Пловдив	**5 972.9**	**683 027**	**114.4**	**215**	**18**	**157**
Община Съединение	297.9	10 450	35.08	10	1	9
Община Асеновград	665.4	64 034	96,23	30	1	29
Община Брезово	465,4	7 298	15.68	16	1	15
Община Калояново	347,4	11 879	34.19	15	-	15
Община Карлово	1 040,50	52 307	50.27	27	4	23
Община Кричим	54,9	8 409	153.17	1	1	-
Община Куклен	148	6 431	43.45	6	1	5
Община Лъки	292	2 902	9.94	13	1	12
Община Марица	343	32 438	94.57	19	-	19
Община Перущица	48,7	5 058	103.86	1	1	-
Община Пловдив	**102**	**338 153**	**3 315.23**	**1**	**1**	-
Община Първомай	**521.6**	**25 883**	**49.62**	**17**	**1**	**16**
Община Раковски	264	26 381	99.93	7	1	6
Община Родопи	523.7	32 602	62.25	21	-	21
Община Садово	192.9	15 604	80.89	12	1	11
Община Сопот	56	9 827	175.48	2	1	1
Община Стамболийски	61	20 771	340.51	5	1	4
Община Хисаря	548.5	12 600	22.97	12	1	11

Източник: Национален статистически институт

От таблицата се вижда, че средната гъстота на населението в община Първомай (49.62 души на кв.км.) е по-ниска от средните стойности за област Пловдив (114.4), за ЮЦР (66.1) и за страната (66.3), а по брой населени места (17), Първомай е на пето място в областта. Урбанистичното разделение на населените места е един град и шестнадесет села.

Всички населени места са с компактна селищна структура, но самото развитие на общината, логично, е довело до съсредоточаване на основните административни, промишлени и културни дейности и услуги в гр.Първомай. Въпреки това останалите селища не са толкова изолирани като начин на живот и не са населени с предимно възрастни хора, както е в много други райони на страната. В тях освен възрастните

хора, които се занимават със земеделие в лични стопанства, има и по-млади такива, които развиват и предприемачество. Тези населени места са подходящи за развитие на екологично земеделие и екологични производства.

Най-малкото село в общината е село Поройна, а най-голямото е село Градина.

Всички селища разполагат със сравнително добре изградена инфраструктура по отношение на електроснабдяване, водоснабдяване, съобщителни връзки и транспортен достъп.

Според броя на населението в отделните населени места, те се разделят на следните групи, както е показано в Таблица – 7:

***Таблица-7*: Групи на отделните населени места в общината според броя на жителите им**

Групи	Селища
I гр. 100 – 500 жители	Добри дол – 152 ж., Поройна – 144 ж., Православен – 384 ж., всичко 3 села
II гр. 501 – 1000 жители	Буково – 513 ж., Драгойново – 567 ж., Брягово – 654 ж., Воден – 630 ж., Татарево – 732 ж., Езерово – 839 ж., Бяла река – 897 ж., Крушево – 973 ж., всичко 8 села
III гр. 1001 – 1500 жители	Виница – 1082, Караджалово – 1434 д., всичко 2 села
IV гр. над 1500 жители	Дълбок Извор – 1726, Искра – 1754 ж., Градина – 2689 ж., всичко 3 села

На Таблица – 8 е показана динамиката на населението на община Първомай за периода 1994 – 2012г. От нея се вижда, че за последните 5 години населението на общината намалява средно с около 250 души на година като тенденцията на намалението е равномерна за града и селата.

***Таблица-8*: Динамика на населението на община Първомай за периода 1994 – 2012г.**

Години	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Общо за общината	35271	35080	34890	34616	33717	33379	32828	32792	32458
За общ. център	18636	16980	16961	16965	18434	18357	17864	17582	17457
За селата	16635	18100	17929	17651	15283	15022	14964	15209	15001

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
32131	31961	31601	31291	30999	30618	30325	30069	29896	29711

производството на дини и пъпеши, които разчитат на свития вътрешен пазар. Добрите реколти в растениевъдството се дължат и на факта, че голяма част от обработваемите в момента площи са поливни.

В Общината се развива интензивно земеделие и трябва да продължи тенденцията към увеличаване на високотехнологично земеделие с по-малко жив труд.

Животновъдство

Животновъдството се развива основно от индивидуални собственици на животни и може да се отнесе към т.н. „дребното животновъдство" – в индивидуални стопанства. То покрива преобладаващия дял в статистическите количества. На територията на общината има само няколко малко по-големи животновъдни и птицевъдни ферми. Въпреки това общината е на първо място в областта по производството на краве мляко. Тук се произвеждат 23 мл.л. краве мляко годишно, което е близо 19% от произведеното в цялата Пловдивска област.

***Таблица – 31*: Брой на селскостопанските животни в община Първомай към 31.12.2013 г.**

Вид	Брой
Едър рогат добитък	8 598
Дребен рогат добитък	12 368
Свине	340
Птици	91 395

Източник: Община Първомай

Преобладаващи сред отглежданиет животни са птиците. От дребния рогат добитък преобладават овцете – над 12 хил. броя.

Проблем за местното селско стопанство е все още незатворения цикъл на „добив-преработка-пласмент". Независимо, че първичния сектор има скромен дял в общинската икономика, този сектор е важен източник на доходи на населението извън ядрото на общината – град Първомай.

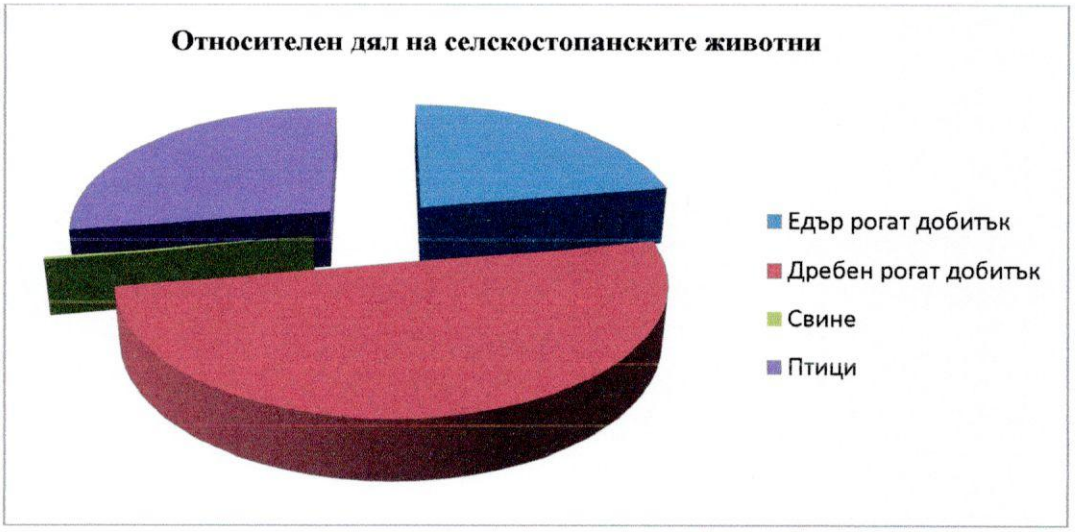

Фиг. 12: Относителен дял на отглежданите селскостопански животни

През последните няколко години животновъдството получи известно развитие чрез създаване на малки семейни ферми, преди всичко за отглеждане на крави. Наблюдава се и увеличаване интереса на частните стопани към овцевъдството. Сериозен проблем представлява остарелият сграден фонд с неотговарящи на съвременните изисквания условия за отглеждане на животните. Това води до влошена хигиена и качество на произвежданата продукция и намалява продуктивността. Наблюдава трайна тенденция към намаляване броя на основните видове животни, отглеждани в община Първомай. За да се постигнат нивата в броя на животните от началото на деветдесетте години на XX век, е необходимо да се оказва сериозна подкрепа на фермерите от района чрез предоставяне на съвети, техническа помощ и финансови ресурси за инвестиции.

Местоположението на община Първомай благоприятства развитието на пчеларството в района. Разположението й предполага и възможност за производство на екологично чисти пчелни продукти. За неговото развитие следва да се търсят възможности за подкрепа на селскостопанските производители чрез различни финансови схеми, консултации и обучение.

Възможностите, които дава близостта на областния център с функциониращите в него аграрни университети, е друго направление, което не се използва пълноценно от селскостопанските производители в общината. В същото време не се използват достатъчно и възможностите за осигуряване на специалисти за селското стопанство и на специализираните професионални гимназии. Учебните заведения, обаче, следва да се разглеждат не само като източник на обучени кадри за селското стопанство и възможности за квалификация на работещите в сектора, но и на специалисти, които да консултират, както и да внедряват в производството нови технологии.

Насърчаване на съществуващите и стимулиране създаването на нови семейни ферми с неголям брой животни, но отговарящи на всички изисквания и съвременно оборудване, осигуряваща висока производителност, е една от посоките, в които следва да се развива

животновъдството в общината. Липсата на сериозни замърсители на околната среда и териториалното разположение на общината предлагат възможности и за развитие на екологично чисто производство.

Съществува трайна тенденция за намаляване заетостта в селското стопанство. Въпреки това, с въвеждането на нови технологии за в земеделието и животновъдството и високопроизводителна техника, се очаква производителността на труда в отрасъла да се повиши и да компенсира тази тенденция.

Перспективите за развитие на селското стопанство са в сферата на:

- Създаване на масиви от трайни насаждения – чрез закупуване или наемане за дългосрочно ползване на земя по законовия ред.
- Създаване на нови овощни видове в местата с подходящи почвено-климатични условия.
- Доставка на съвременни земеделски машини и технологии за повишаване културата на земеделието.
- Изграждане на съвременни животновъдни ферми за отглеждане на крави, овце, птици, и други, отговарящи на улеснен достъп до национални и европейски финансови ресурси.
- Създаване на мощности за преработка на плодове и зеленчуци.
- Стимулиране на биологичното производство – повишаване на осведомеността, запознаване на производителите с нормативната база, както и с научните постижения и добри практики и безплатни курсове за обучение за квалификация на младите хора в селата.
- Задълбочаване на връзките между аграрнития университет и професионалните гимназии с аграрен профил и хранително-вкусова индустрия.
- Защита на производството и продукцията на първомайските производители.
- Създаване на специализирана борса и пазар за директни продажби на крайния клиент или преработващото предприятие и елиминиране на прекупвачите.

Горско стопанство

Горският фонд на ДГС„Първомай" е с обща площ 95 696,55 дка. Релефът на територията на стопанството е сравнително разнообразен - от равнинен и равнинно-хълмист в северната и централна част, той постепенно преминава на юг в хълмисто-предпланински и само в най-южната част, при НВ над 800 м има нископланински характер. Разпределението на горския фонд по кметства в общината може да се види от таблица 32.

Таблица – 32: Горски фонд в общината към 31.12.2013 г.

№	Землище	Горски фонд/дка
1	Първомай	4 658,350

2	Брягово	6 154,269
3	Буково	23 588,167
4	Бяла река	-
5	Виница	1 484,510
6	Воден	2 142,066
7	Градина	2 669,755
8	Добри дол	2,651
9	Драгойново	12 541,753
10	Дълбок извор	4 564,251
11	Езерово	6 446,558
12	Искра	29 365,375
13	Караджалово	882,814
14	Крушево	807,072
15	Поройна	94,443
16	Православен	294,519
17	Татарево	-

Общинска служба „Земеделие" Първомай.

Организацията на стопанисването на горските масиви е в пряка зависимост от предназначението на горите. За групата на горите със стопанско предназначение са предвидени подходящи сечи, залесявания и други мероприятия за целесъобразно стопанисване и добив на строителна дървесина с високи качества. Целта е да се използва най-рационално почвеното плодородие, без да се нарушават водохранните и почвозащитните функции на гората.

Стопанисването на групата гори със специално предназначение е в зависимост от особените функции, които същите изпълняват. То се състои в запазване и повишаване на естетичните, хигиенните, водоохранно-защитните и други специални функции, съобразно категорията на гората. Мероприятията са диференцирани за всяко насаждение, според състоянието му.

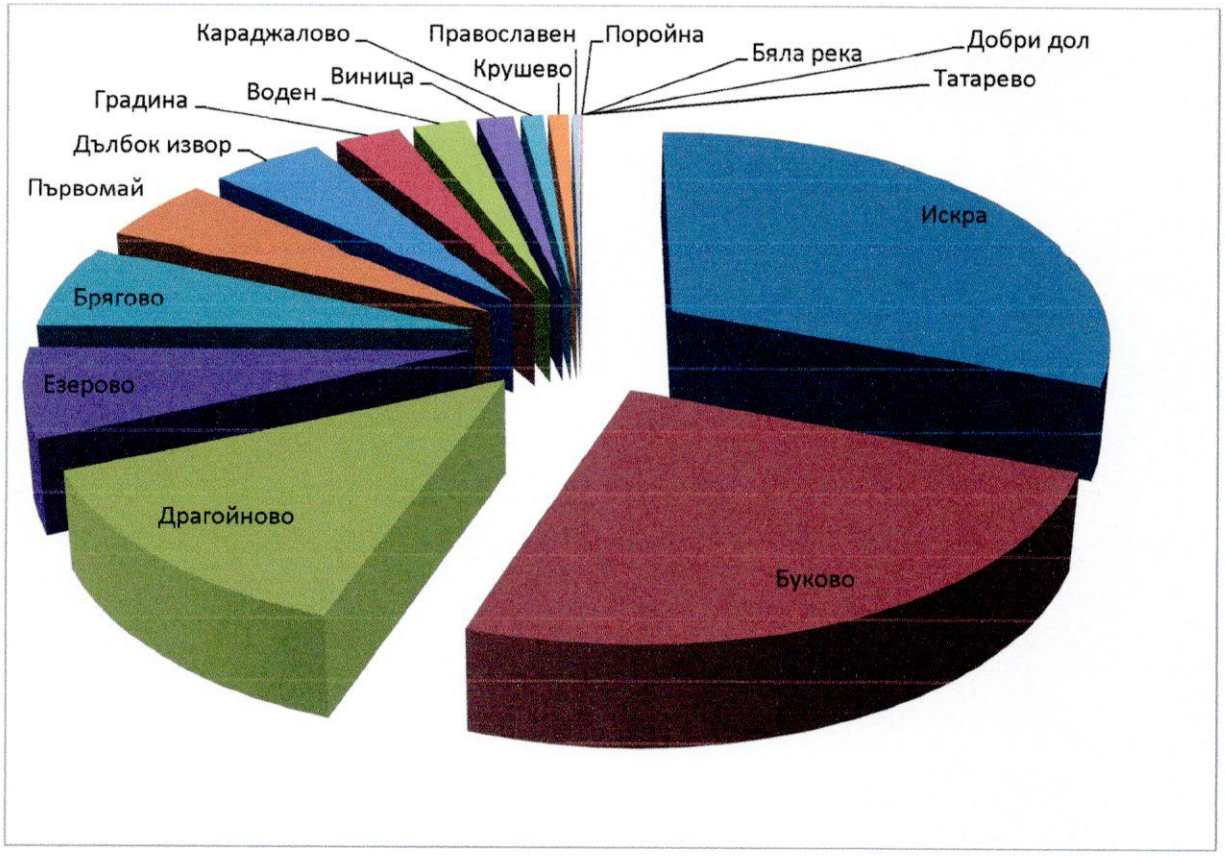

Фиг. 12: Горски фонд по землища на населените места.

На територията на Горското стопанство се осъществяват и няколко вида сечи: главна (с най-голям дял на голата сеч); отгледна сеч (преобладават осветленията и прореждането) и санитарна сеч (за всички насаждения и култури с установени заоблени и повредени участъци).

На територията на Държавно горско стопанство Първомай са разположени два броя разсадници. В отдел 19 - 8 се намира горски разсадник „ Мечка", който е с надморска височина 150 м. и площ 143 дка. Той е специализиран за производство на широколистни фиданки, основно топола - И 214, И 39/61 и фиданки от акация, сребролистна липа, дъбове, ясен и др. Произвеждат се и пикирани /школувани/ фиданки от туя, дугласка ела, ливански кедър, липи, американски ясен и др.

От страничните ползвания на гората най-важно място заема пашата на добитък в горите. Общо в стопанството е разрешена паша за едър и дребен добитък.

Преобладаващи видове дивеч и риба:

- дивеч: сърна, дива свиня, елен благороден, заек, фазан, яребица, пъдпъдък, кеклик. гургулица, гривяк.
- Хищници: лисица, чакал, дива котка.
- Риба: шаран, каракуда, червеноперка, скобар, кефал, черна мряна, уклей, сом, щука и костур.

Освен за развитие на животновъдство, на територията на горското стопанство има сравнително добри условия за билкосъбиране. Годишно има възможност за събиране на блатно кокиче (защитен вид), риган, кантарион, бял равнец, смрадлика, мащерка и др.

Защитени местности :

• „Шарения остров"

• „Естествено находище на блатно кокиче в землището" на село Виница,

• „Естествено находище на блатно кокиче" в землището на село Градина

• „Поповата ада" в землище на село Виница

• Природни забележителности: „Фосилни находки"

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
• Добро транспортно-географско положение, осигуряващо условия за сътрудничество със съседните териториални общности. • През Общината преминават важни транспортни коридори. • Общината се намира в сравнително слабо сеизмичен район и благоприятни за строителство територии. • Запазено ниво в инвестициите и ръст на продукцията в преработващата промишленост, селското стопанство и др. сектори. • Наличие на поземлени ресурси с високи агробиологични качества. • Високо биологично разнообразие в общинската територия. • Добро управление на земите и съчетаване на интензивно с био-производство. • Благоприятни почвено-климатични условия за отглеждане на характерните за общината земеделски култури. • Традиции и опит при отглеждане на селскостопанските култури. • Налице са утвърдени мощни арендатори на земеделска земя. • Наличие на богат генофонд от	• Преобладаващи микропредприятия. Раздробеност на икономиката. • Неефективно производство, нарушена връзка между наука, производство и пазар. • Ниско ниво на организираност на производителите, липса на действени организационни структури на местно ниво. • Липса на достатъчно техника и финансови средства за обработване в селското стопанство. • Недостатъчно ниво на комасацията на земята. • Все още не е затворен цикъл на „добив-преработка-пласмент". • Раздробеност, маломерност на площите и фермерите. • Намаляване броя на животните.. •

култури и сортове и породи. • Активност в усвояване на средства по ПРСР. • Добре организирано и поддържано стопанство. • Добри запаси от дървесина. • Добри места за паша. • Добри условия за лов и риболов. • Голям потенциал за отглеждне на билки и диворастящи плодове и гъби.	
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
• Създаване на масиви от трайни насаждения – чрез закупуване или наемане за дългосрочно ползване на земя по законовия ред. • Създаване на нови овощни видове в местата с подходящи почвено-климатични условия. • Доставка на съвременни земеделски машини и технологии за повишаване културата на земеделието. • Изграждане на съвременни животновъдни ферми за отглеждане на крави, овце, птици, и други, отговарящи на улеснен достъп до национални и европейски финансови ресурси. • Създаване на мощности за преработка на плодове и зеленчуци. • Стимулиране на биологичното производство • Задълбочаване на връзките между аграрнития университет и професионалните гимназии с аграрен профил и хранително-вкусова индустрия. • Защита на производството и продукцията на първомайските производители. • Създаване на специализирана борса и пазар за директни продажби на крайния клиент или преработващото предприятие и елиминиране на прекупвачите.	• Лоша бизнес среда на национално ниво; • Задълбочаване на демографските; • Ограничен инструментариум на общинско ниво за въздействие на в икономиката; • Влошаване качеството на техническата инфраструктура и; • Зависимост на общинския бюджет от централната власт; • Загуба на интерес на бизнеса за местно развитие и усвояване на средства от европейските фондове и привличане на инвестиции; • Нарастване на конкуренцията на съседни общини, големи градове, региони и чужди страни по отношение кадри, средства, заетост, инвестиции и др.

1.4. Развитие на социалната сфера на общината

Образование

Учебните заведения в община Първомай са 13 – едно СОУ, 10 ОУ и 2 НУ. Общия брой ученици, учещи в тях в началото на 2014г. са 1764, а обучението им е организирано в 104 паралелки от 192 души педагогически персонал.

Четири от училищата са в града, а останалите девет са в девет села.

Най – голямо училище е СОУ „Проф. д-р Асен Златаров“ – в него се обучават 561 ученици в 27 паралелки, а най – малко е НУ „П.Р. Славейков“ в с.Воден, където се обучават само 23 ученици в 2 паралелки.

От селските училища най – голямо е ОУ „Христо Ботев“ в с.Градина, където се обучават 211 ученици в 10 паралелки.

Следващата Таблица – 22 показва броя на персонала общо във всяко едно учебно заведение от общината.

Таблица–33: **Учебни заведения, адреси и персонал**

Учебни заведения	персонал				Адрес
	педагогически	*непедагогически*	*УПЦБ*	*общ брой*	
СОУ "Проф. д-р А. Златаров"	49	17	0,35	66,35	гр. Първомай; ул. "К. Честеменски" № 20
ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	26	7	0,19	33,19	гр. Първомай ул. "Гимназиална" № 6
ОУ "Хр. Ботев"	23	5	1,2	29,2	с.Градина; ул. "Д-р П. Генов" № 1
ОУ "Г. Караславов"	15	5,5	0,63	21,13	гр. Първомай ул. "Княз Борис" № 188
ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	12	4,62	1,23	17,85	с. Дълбок извор,общ.Първомай
ОУ "Хр. Ботев"	7	3,25	0,61	10,86	с. Езерово, общ. Първомай
ОУ "В. Априлов"	6,7	2	0,75	9,45	с. Виница, общ.Първомай
ОУ "Отец Паисий"	12	4	1,29	17,29	с. Искра; ул. "Г. Димитров" № 14
ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	12	4	1	17	с. Караджалово, общ. Първомай

НУ "Хр. Ботев"	8	3		11	гр. Първомай ул. "Хр. Ботев" № 5
ОУ "Л. Каравелов"	11,5	2,5		14	с.Бяла река, общ. Първомай
ОУ "Д-р П. Берон"	7	2,5	1,18	10,68	с. Буково; ул. "4-та" № 6
НУ "П. Р. Славейков"	3	1,25	0,66	4,91	с.Воден общ. Първомай
общо	**192,2**	**61,62**	**9,09**	**262,91**	

Детските градини в община Първомай са 7 и в тях се полагат грижи за 730деца, които са групирани така:

- Деца в детски ясли – 74;
- Деца от 3 до 4 години – 282;
- Деца от 5 до 6 години – 374.

Три от ОДЗ – та са в града, а останалите в селата и общо в тях работят 130 души персонал.

Читалищната дейност в община Първомай се организира чрез общинско читалищно сдружение, което включва 16 читалища – две в града и 14 в селата. В следващата Таблица – 23 са изброени читалищата, наличието или не на библиотека или на музейна сбирка, разполагаемата площ за репетиции и щатните бройки, с които разполагат

Таблица-34: **Общинско читалищно сдружение – 1990г. гр.Първомай**

№	Читалище	Библио-тека	музейна сбирка	квадратура	щатна бр.
1	НЧ „Св.св.Кирил и Методий - 1894г.-гр.Първомай"	да	не	1265 кв.м	13
2	НЧ „Пробуда – 1905г.-кв.Дебър"	да	не	1340 кв.м.	4,5
3	НЧ „Селска пробуда-1896г.-с.Градина"	да	не	1250 кв.м.	2,5
4	НЧ „Максим Горки -1929г.-с.Крушево"	да	не	235 кв.м.	1
5	НЧ „Иван Вазов-1896г.-с.Искра"	да	има	930 кв.м.	2
6	НЧ „Пробуда-1908г.-с.Дълбок извор	да	има	840 кв.м.	1,5
7	НЧ „Хр.Смирненски-1928г.-с.Бяла река"	да	не	442 кв.м.	1
8	НЧ „д-р Димо Тодоров-1928г.-с.Православен"	да	не	500 кв.м.	0,5
9	НЧ „Зора- 1897г.-с.Езерово"	да	не	30 кв.м.	1
10	НЧ „Народна просвета-1929г.-с.Татарево"	да	не	1000 кв.м.	1
11	НЧ „Еделвайс-1938г.-с.Воден"	да	не	56 кв.м.	1
12	НЧ „П.Д.Орловски-1909г.-	да	Има	1435 кв.м.	1

	с.Драгойново"				
13	НЧ „Светлина-1926г.-с.Караджалово	да	не	1200 кв.м.	1
14	НЧ „Г.С.Раковски-1928г.-с.Виница"	да	не	100 кв.м.	1
15	НЧ „Развитие- 1895г.-с.Брягово"	да	не	190 кв.м.	1
16	НЧ „Светлина-1937г.-с.Буково"	да	не	373 кв.м.	1

Най–голям проблем пред читалищата е намаленото финансиране, започнало от 2010г.Намален бе стандартът за една щатна бройка, и въпреки малкото повишение през тази година, по-малко от 2%, то е с много под стандарта през 2009 г. например. В същото време цените на ток, вода, телефони, услуги, консумативи са увеличени.

В последните две години отпадна допълващата субсидия от Министерство на културата, с които средства читалищата успяваха да си закупят компютри или да направят дребни текущи ремонти.

Спря субсидията и за закупуване на нова литература. Въпреки намаленото финансиране, което поставя читалищата „на ръба", дейностите не са намалени, което се компенсира с пари от наеми, там където има, спонсорство, и най-вече с ентусиазъм. Доказателство за този извод са Общинските прегледи на художествената самодейност, провеждани ежегодно в рамките на Майските културни тържества. С всяка изминала година се увеличават съставите и бройката им – до над 250 изпълнители. Нещо повече, с привлечени средства и лични такива, Образцово „Народно читалище Св.св.Кирил и Методий – 1894г." гр.Първомай дори успя да реализира два много големи и престижни концерта – през 2012г. в гр.Одрин – Турция с участието на над 100 души самодейци, и през 2013г. – концерт на фолклорен ансамбъл „Първомай", по случай Деня на народните будители в Българската Екзархия в Истанбул.

Социални дейности

Дирекция „Социално подпомагане" – гр.Първомай провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на териториите на общините Първомай и Садово, в сътрудничество с държавните органи, областните администрации, органите на местното самоуправление и юридическите лица с нестопанска цел, осъществяващи дейности в обществена полза, като създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в обслужваните общини.

ДСП-Първомай извършва цялостна дейност по:

- отпускане, изплащане отказване и прекратяване на помощи по ППЗСП, ППЗСПД, ППЗИХУ, ППЗЗД, помощи за военноинвалиди, Наредба РД07-5/16.05.2008 г., винетки за лица с увреждания, МИПСПС.
- текуща практическа дейност по закрила на детето;
- извеждане и настаняване в специализирани институции, насочва потребителя към ползване на социални услуги в общността и реинтегриране;

- координира дейността по планиране и развитие на социалните услуги на общинско ниво, участва при разработването на стратегии за развитието на социалните услуги, ежегодно съгласува годишните ланове за развитие на социалните услуги
- консултира и работи индивидуално с всеки нуждаещ се за социалната му адаптация и интеграция

Предоставяне на социални помощи

През 2013г. ДСП-Първомай за община Първомай е предоставила социални помощи по различни нормативни основания, както следва:

***Таблица – 35*: Брой отпуснати социални помощи по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.**

Община Първомай	Брой случаи общо	Месечна помощ по чл. 9	Еднократна по чл. 16	Целева помощ по чл. 14	Еднократна по чл. 17	Целева помощ по чл. 20
	2013г.	**2013г.**	**2013г.**	**2013г.**	**2013г.**	**2013г.**
	157	103	4	0	0	50

***Таблица – 36*: Брой отпуснати семейни помощи по реда на Закона за семейните помощи за деца.**

Община Първомай	Брой случаи общо	Бр. случаи еднократна помощ по чл. 5а	Бр. случаи еднократна помощ по чл. 6	Бр. случаи еднократна помощ по чл. 6а	Бр. случаи месечна помощ по чл. 7
	2013 г.	**2013 г.**	**2013 г.**	**2013 г.**	**2013 г.**
	3571	97	210	3	2765
	Бр. случаи месечна помощ по чл. 8	Бр. случаи еднократна помощ по чл. 8в	Бр. случаи целева помощ по чл. 8г	Бр. случаи по чл.8д	Бр. случаи целева помощ по чл. 10а
	2013 г.	**2013 г.**	**2013 г.**	**2013 г.**	**2013 г.**
	220	8	0	101	167

***Таблица - 37:* Брой отпуснати интеграционни добавки по реда на Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания.**

Община Първомай	**Брой лица с увреждания общо**	**Отпуснати общо месечни добавки**	**МД за транспортни услуги чл. 25**	**МД за инф. и тел. услуги чл. 26**	**МД за обучение чл. 27**
	2013г.	**2013г.**	**2013г.**	**2013г.**	**2013г.**
	3098	7688	3098	704	0

	МД за рехабилитация и балнео лечение чл. 28	МД за диет. хранене и лекарства чл. 29	МД за достъпна информация чл. 30	МД за наем чл. 31
	2013г.	2013г.	2013г.	2013г.
	38	2681	1167	0

Таблица – 38: **Брой отпуснати винетни стикери за освобождаване на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лица и семейства, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18г. възраст и до завършване на средно образование, съгласно Наредба №Н- 19 от 02.12.2008г.**

Община Първомай	Брой случаи общо	Винетни стикери
	2013 г.	2013 г.
	891	891

Таблица – 39: **Брой отпуснати целеви помощи за покупка и ремонт на медицински изделия и/или помощни средства, приспособления или съоръжения интеграционни добавки по реда на Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания.**

Община Първомай	Брой случаи общо	МИПСПС
	2013 г.	2013 г.
	678	678

Таблица – 40: **Брой отпуснати целеви помощи за отопление по Наредба №РД 07-5/16.05.2008г.на МТСП**

Община Първомай	Брой случаи общо	МИПСПС
	2013 г.	2013 г.
	1147	1147

Таблица – 41: **Брой отпуснати еднократни помощи на ветерани от войните, съгласно ЗВВ**

Община Първомай	Брой случаи общо	Брой случаи
	2013 г.	2013 г.
	8	8

Таблица – 42: **Брой отпуснати месечни помощи на военноинвалиди и военно пострадали**

Община Първомай	Брой случаи общо	Брой случаи
	2013 г.	2013 г.
	2	2

През годината ДСП-Първомай няма направени предложения до АСП за разкриване на нови социални услуги, за промяна в капацитета или закриване на съществуващите услуги. Няма направени предложения и за промяна на социалните услуги на територията на общ.Първомай.

Към социалните услуги, предоставяни от ЦОП-Първомай има засилен интерес.

През годината към ЦОП-Първомай са издадени 69 направления за предоставяне на социални услуги, което се дължи на по-големия брой постъпили сигнали в Отдел "ЗД" и по-големия брой постъпили молби от семейства със заявена необходимост да ползват социалната услуга в центъра. През 2013г. са издадени 49 бр. заповеди на Директора на ДСП-Първомай за настаняване в ДВХФУ с.Езерово, общ. Първомай. През 2013г. в ДСП-Първомай са работили 17 лични асистенти по НП"АХУ", от тях 8 за деца с увреждания и 9 на лица с увреждания.

Дейности по закрила на детето

Общ брой постъпили сигнали за деца в риск на територията на община Първомай за 2013г, в т.ч. сигнали за насилие над дете.

През 2013г. в ДСП-Първомай са регистрирани 186 сигнала за деца в риск, като за някои от децата са постъпвали по повече от един сигнали. От тях :

- 20 сигнала за насилие над деца
- 3 случая на просещи деца
- 11 случая с предприета мярка за закрила по настаняване на деца в семейство на близки и роднини
- 3 случай с предприета мярка за закрила по настаняване на дете в услуга резидентен тип
- 6 случая на проучване годността на кандидат-осиновители
- 1 случая на обучение и оценка на приемно семейство
- 10 случая на настанявания на деца в приемно семейство
- 2 случая на трафик на деца
- 24 случая на превенция
- 6 случая на реинтеграция
- служител на ОЗД е участвал в 51 възпитателни дела в МКБППМН
- издадени са 86 направления за ползване на различни социални услуги
- представител на ОЗД е участвал в 88 бр. съдебни процедури
- извършва се следосиновително наблюдение над 10 осиновени деца
- изготвени са 30 бр. социални доклада за деца с увреждания по ППЗИХУ.
- отпускат се 48 бр. месечни помощи и 17 еднократни помощи по ППЗЗД
- изготвяни са становища по административни процедури.

Дом за възрастни хора с физически увреждания с.Езерово - На територията на Община Първомай има обособена една Специализирана институция, която извършва социална дейност. Дом за възрастни хора с физически увреждания е финансиран изцяло с държавна издръжка. Местонахождението му е в село Езерово, което е на 18км. от град Първомай. Капацитетът е 40 човека, съгласно заповед №421 от 16.03.2011г на Изпълнителния Директор на АСП София.

Персоналът, който е назначен, е на основание Методика за определяне числеността на персонала в СИ и услугите в общността, утвърдена със Заповед № РД01-864 от 30.10.2012г на Министъра на труда и социалната политика. Съгласно числеността на персонала е 21бр., разпределени както следва:Директор – 1бр.; Социален работник – 1бр.; Трудотерапевт – 1бр.; Счетоводител – 1бр.; Домакин – 1бр.; Медицински сестри – 4бр.; Готвач – 1бр.; Пом.готвач – 1бр.; Шофьор – 1бр.; Огняр – 1бр.; Санитар – 8бр.

Съгласно Акт за публична общинска собственост №621 / 08.03.2004г. на община Първомай ДВХФУ с.Езерово се намира в урегулиран поземлен имот с площ 5 150кв.м. Разгърнатата площ на основната двуетажна сграда с приземен етаж е 588кв.м., където се намират спалните помещения, помещенията за усамотяване, дневната, столовите. За придвижването на потребителите, живеещи на втория етаж е осигурен външен асансьор, а за първия етаж има изграден бетонна естакада съгласно чл.16 от наредба № 4 / 01.07.2009г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания. Дворното пространство е голямо с преден и заден двор. Заднят двор е необработваем. В предният двор са обособени градински площи с цветя, дръвчета, поставени са пейки, люлки, шатри и беседка. В ДВХФУ с.Езерово има 14 спални помещения. На всеки етаж има по два санитарни възли с общо 11 тоалетни чинии и по една баня. Домът има изградена звукова система за повикване, снабдена с леснодостъпен бутон за алармен сигнал, като таблото се намира в стаята на санитарите.

Туризъм –

Местата за настаняване в община Първомай са изброени в следващата Таблица – 24.

***Таблица- 43*: Места за настаняване в община Първомай**

Обект	Адрес	Бр. стаи	Бр.легла
Семеен хотел „Европа”	ул. „Цариградска“№ 100 кв.Дебър	7	14
Семеен хотел „Марти”	ул. „Ангел Войвода” 2	10	20
Семеен хотел „България”	ул. „Орфей“ 16	5	10

Самостоятелни стаи „България"	ул. „Орфей" 16	14	30
Семеен хотел „Финест"	ул. „Орфей" 30	12	19
Хотел „Цариград"	ул."Цариградска"15а кв Дебър	25	50
Самостоятелни стаи	ул. „Димитър Благоев" 1	4	8
Самостоятелни стаи „Брягово"	Язовир „Брягово"	3	6
Къща за гости „Красимир"	с. Брягово	4	8
Къща за гости „Маргарита"	с. Брягово	3	6
Общо		87	171

В община Първомай има потенциал за развитие на различни видове туризъм, но той все още не е развит като дейност, носеща доходи на населението и приходи в общинският бюджет.

Задачите, които предстоят за решаване за да се превърне туризма в значим за общината икономически отрасъл, са:

1. Да се изгради позитивен имидж на Общината, като привлекателно място за инвестиции в областта на туризма, чрез популяризиране на потенциалните възможности – съхранена природна среда, богато културно-историческо наследство, богат културен живот и съхранени традиции;
2. Създаване на туристическа карта на Община Първомай – проучване и маркиране на всички потенциални туристически обекти на територията на общината;
3. Да се диференцират предлаганите туристически продукти с цел самостоятелно предлагане или включване в ЛОКУСИ с различна тематика;
4. Създаване на постоянно действащ механизъм за обмен на информация, обсъждане на идеи и планиране на общи инициативи и дейности за развитие на туризма в общината, включващ всички заинтересовани страни;
5. Насърчаване запазването на традиционните земеделски практики с цел разнообразяването на туристическите ресурси, по-специално развитието на лозарството и винарството и поощряване развиването паралелно на туристическия бизнес, свързан с тях – посещения на винарни, дегустация на вина;
6. Активна политика към възпитанието на младите хора в общината с цел повишаването на екокултурата, окуражаването и подкрепата на всички мероприятия по опазването на околната среда, паметниците на културно-историческото наследство и фолклора.

Екотуризъм - В общината има много защитени местности, които съхраняват биоразнообразието и са предпоставка за развитие на този вид туризъм.

- Край с.Виница се намира едно от малкото в страната находища на блатно кокиче.
- В землищата на селата Бяла река, Православен, Езерово са разположени защитени територии с фосилни находки от гръбначни животни, представители на хоботните бозайници.
- Голям потенциал за развитие на туризъм има в околностите на селата Буково, Драгойново, Искра. Археологическите разкопки, природните дадености, множеството чешми и заслони построени от местните жители /Цвятковата чешма, заслон и чешма „Леденика", заслона в местността „Делюви кории" и др./, двете ловни хижи в околностите на връх Драгойна обуславят идеята за построяване на екопътеки /екопътека „Буково – Искра" през местностите „Караулката", „Жълтата пещера" и „Лъва" , екопътека „По стъпките на Ангел Войвода" и др./

Селски туризъм – Потенциал за развитие на този вид туризъм са многото необитавани къщи запазили автентичността си и типичния облик във всяко населеното място. Прави впечатление, че в последните години инвеститорски интерес има към селата, които имат потенциал за развитие и на друг вид туризъм, като воден, риболовен, културно- исторически и др.

В с.Брягово намиращо се на 1-2 км. от яз. „Брягово" през 2013г. бяха регистрирани две къщи за гости. Околността около язовира е обособена като зона за отдих с регистрирани стаи за гости заведение за хранене и развлечения възможности за позициониране на палатков лагер. Ежегодно клубът по Водомоторен спорт организира на язовира състезания и атракции, дори и с национално значение.

Предпоставка за развитие на водния и риболовен туризъм са и многото микроязовири и реките „Марица", „Мечка", „Кайлийка" и многото малки рекички които се вливат в тях . В традиция се превърна спускането с лодки по р. Марица.

Напредналите археологическите разкопки, наличието на термални минерални извори, възможностите за развитие на екотуризъм провокират в последно време и интересът към разкриването на къщи за гости и в с. Драгойново.

Регион - за да има един обект регионално значение за развитие на туризма, той трябва да представлява завършен туристически продукт. Това обуславя задачата, която са си поставили всички заинтересовани страни в общината, а именно да работят за обособяване и диференциране на туристическите продукти.

Географското разположение на община Първомай, близостта й до големи градове като Пловдив, Хасково, Асеновград благоприятства включването на добре изразени

туристически обекти в ЛОКУСИ с различна тематика (Вино, култура, бизнес поклонничество, културно-исторически посещения и др.).

Винен туризъм - Винарна „Загрей“ е един добре диференциран завършен туристически продукт. Тя се намира в непосредствена близост до гр.Първомай на международен път Е- 80. Построена е през 2004г. и представлява модерен комплекс с напълно завършен цикъл на производство, започващ от гроздето и завършващ до бутилка вино. Винарна „ Загрей” предлага не само прекрасни червени вина, но и отлични условия за тяхната дегустация. Разполага със 120 хектара лозя, намиращи се непосредствено до винарната.

От 2013г. всички лозя са сертифицирани за биологично производство. От 2014г. вече се предлагат и първите биологични вина.

Бизнес туризъм - Благодарение на кмета на Община Първомай през тази година в общината бяха организирани няколко **бизнес форума**, в резултат на които общината бе посетена не само от български предприемачи, но и от бизнес делегации от Турция, Гърция, Беларус, Йордания, Китай и др. На форумите бяха организирани изложби като **„Произведено в Първомай”, „Произведено в Регион „Тракия”“** и други мероприятия свързани с културата и обичаите в общината и региона.

Благодарение на създаденото сътрудничество в областта на бизнеса, културата, спорта и др., наши бизнес-делегации на няколко пъти посещават Турция, Гърция, Йордания, наши певчески и танцови самодейни колективи изнесоха концерти в Истамбул, Одрин, Текерда, спортисти от Воден клуб, Първомай посетиха Турция, а в Първомай концерт изнесе Оркестър от гр. Сюлеймания и танцовият състав от гр. Ербил, Северноиракска кюрдска автономия, младата руска певица и актриса Альона Бикулова, гостуваха група археолози от Русия и др.

Община Първомай е побратимена с Община Текерда-Турция, община Суфли-Гърция, община Ажлун –Йордания.

На 05.07.2013г. бе проведена среща на предприемачи от различни сфери с г-жа Стефка Славова, директор на ЕБВР /Европейска банка за възстановяване и развитие/ и член на Борда отговаряща за България, Полша и Албания. Г-жа Славова е родена в с. Бяла река и като човек добре познаващ общината и района акцентира на това, че отскоро банката с приоритет разглежда проекти свързани с агробизнеса.

На проведеният в рамките на празника „Св. Трифон Зарезан”, бизнес –форум в гр. Хасково, Кметът на Община Първомай бе отличен от ХТПП /Хасковска търговско промишлена палата/ за активно сътрудничество в интерес на бизнеса. Фирми от Община Първомай взеха участие в организираната изложба-дегустация на вино и хранителни продукти произведени в региона.

Културно-познавателен туризъм дава възможност на посетителите да придобият познания в областта на традициите, навиците и обичаите на местното население, да се докоснат до паметници датиращи от времето на траките.

С най-голям потенциал за развитие на културно исторически туризъм е районът около селата Езерово - Драгойново - Буково.

- В района на с. Езерово е открит прочутия Езеровски пръстен и уникален скелет на дейнотериум от преди 10 милиона години.

- Районът около връх „ Драгойна"- проучванията на археолозите от Пловдивския археологически музей и ПУ „ Паисий Хилендарски", с подкрепата на Община Първомай започват през 2004г.

Разкритията показват, че южно от с.Драгойново е съществувало голямо тракийско селище, активно до около III в. пр.н.е. Според археолозите, то е най-голямото разкривано досега в Южна Тракия.

Откритият през 2012г. тракийски амфитеатър на връх „Драгойна" е уникално съоръжение, подобно на това в Пловдив. Археологическият обект е с площ около 1 декар, ограден с каменна стена . В основната си част е от местни каменни отломки, но са запазени и обработени камъни с историческа информация. Възстановяването на амфитеатъра ще привлече туристи в района, а реставрацията и реконструкцията на сцената му ще позволи провеждането и на културни мероприятия.

На километър от Драгойново е открита и уникална крепост от византийско време, която местните наричат „ Козлек".

Голям интерес за археолозите представлява църквата открита в местността „Църквището". Тя е от ранно-християнския период, от края на IV век, и е съществувала някъде до края на VI и началото на VII век. Вече е изяснено, че е била разделена на три части - кораби. Общият вид на църквата се интерпретира като корабна базилика.

Според учените тъкмо в околностите на с.Драгойново за първи път са намерени доказателства за съществуването на култура, в която мирно са съжителствали българи и ромеи. В района са открити уникални скални двуезични надписи. Най-големият от тях е от 17 реда, в който част от думите са изписани с букви от гръцката азбука, а другите са изписани на кирилица.

В района на с.Драгойново и Буково са запазени и едни от най- старите останки в района и страната на скални гробници, култови ниши, винарни и др.

Буково е най-старото запазено име на селище в района. То е било крепост и епископски център от Първата българска държава – около IX век.

Край с.Искра са открити следи от древни селища, вероятно от тракийско време, от Първата и Втората български държави. В месността Големия Хасар са открити следи от църква, принадлежаща на епископията в Буково.

Край с.Татарево, в местността „ Константин и Елена", са намерени интересни археологически находки – бронзова тракийска ризница от VI в. пр.н.е., статуя на гладиатор тракиец от I-II век, следи от тракийско селище.

В местността „Чолак баир" край Първомай са намирани находки, предимно керамика от преди 6-7 хиляди години. Оттук е и експонирания в Археологическия музей в Пловдив реставриран макет на праисторическа пещ.

Тъй като находките след реставрация стават експонати на музеите в страната, възниква идеята те да се опишат и изработят копия, които да бъдат експонирани в музейни сбирки на територията на община Първомай.

Определен интерес представляват и най-старите църковни храмове в общината – тези в Брягово с килийното училище към него, в Първомай /църквата Св. Димитър/, в с.Драгойново, както и множеството параклиси.

Жителите на общината пазят традициите и обичаите на родния край с множеството възстановки организирани от читалищата и кметствата във връзка с различни празници като: „Бабин ден", „Трифон Зарезан", „Лазаров ден", „Ден на християнското семейство" и др. Във всички населени места се провеждат общоселски събори свързани с почитането на различни светци като например: „Св. Константин и Елена" в с.Татарево, „Спасовден" в с.Дълбок извор и кв.Любеново, „Петровден" в кв. Дебър, с. Буково, с.Драгойново и с.Езерово и др. Общината има 16 читалища и към всяко има самодеен колектив. Тази година НЧ „ П.Д. Орловски", с.Драгойново ще чества 105 години от създаването си.

Основен организатор на мероприятията, включени в Културния календар на общината е НЧ „Св.Св. Кирил и Методий – 1894 г", което през тази година навършва 120 години.

Много от мероприятията са се превърнали в традиция и интересът към тях расте. Показател за това е голямата посещаемост от гости на града, чуждестранни гости, делегации от побратимени общини, Такива мероприятия са:

- „ Празник на виното и винопроизводството – 2014" „
- Празник на града"
- „Майски културни тържества"
- „Празник на тракийската народна музика и песен"
- „Национален конкурс за кларнетисти с мелодиите на Стойчо Кузмов"
- „Тадиционен есенен панаир

- „Октомврийски литературни празници“

1.5. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

Инженерна инфраструктура

Водоснабдяване, канализация и отпадъчни води

Гр. Първомай е в една водоснабдителна зона със селата Градина и Крушево. Водоснабдяването става с подпочвени води от 13 бр. тръбни кладенци с бункерни помпени станции. Дебитът на водоизточника е 130 л/сек. Последните изпращат водата в напорен резервоар 2500 м3 в гр. Първомай. На площадката на водоема има хлораторна станция. В гр. Първомай е изградена помпена станция 2-ри подем с две групи помпи – една за гр. Първомай и една за кв. Дебър, с. Градина и с. Крушево. По настоящем водата за гр. Първомай се подава гравитачно.

***Таблица – 43*: Прогноза за водопотреблението в Община Първомай**

Водопотребление 2011	Водопотребление 2016	Водопотребление 2021	Водопотребление 2028	Водопотребление 2038
1 709 265	1 283н233	1 026 958	949 790	848 982

Пречистване на водите

Обеззаразяването на водата от кладенците се извършва с хлор-газ. Хлораторното помещение е в рамките на помпена станция „Първомай” 2-ри подем. Хлор-газът се съхранява във варели с обеми, съдържащи по 400 кг. Хлораторното е оборудвано с един работен варел за хлор-газ. Дозирането на хлор-газа с оглед осигуряване на остатъчен хлор с концентрация 0,3-0,4 мг/л. в подаваната вода, се извършва с хлор апарати ADVANCE – Унгария.

Аварии по външните водопроводи за гр. Първомай и сигурност на снабдяването: Съгласно данните от „ВиК” ЕООД Пловдив общият брой на авариите по външните водопроводи на града за 2011 г. е 6 бр. Тези аварии не са много на брой. При голямата дължина на външните водопроводи тази аварийност е незначителна. Подмяната на старите етернитови и стоманени тръби е крайно необходима.

Преносни водопроводи

Водопроводите от водоизточника са стари и амортизирани. Това се отнася особено за старите етернитови тръби. Лошото състояние на етернитовите тръби е потенциален източник за проблеми във външното водоснабдяване

Разпределителна мрежа във водоснабдителна зона Първомай